

Pouka za učitelje 4 – 2019.

Jezdra i Nemija

1. Davanje smisla istoriji: Zorovavelj i Jezdra

OPŠTI PREGLED

Ključni tekst: Jezdra 1,1–3.

Središte proučavanja: Jezdra 1; Jezdra 4,1–5; Jezdra 7.

Naš Bog je Gospod istorije. On deluje u korist svoga naroda da bi ispunio svoja obećanja da će ih dovesti u dom. On se starao o Izrailjcima i pobrinuće se i za naše potrebe prema svom nepogrešivom odabiru trenutka.

Knjiga Jezdrina i Nemijina, koje su prvobitno bile celina, započinju poukom o Božjem milostivom delovanju u korist Izrailja preko cara Kira. Knjige se posebno usredsređuju na vreme Zorovaveljove i Jezdrine službe. Prvu grupu izgnanika, koja se vratila u Izrailj 537/536. godine p. n. e., predvodili su Zorovavelj, upravitelj, i Isus, prvosveštenik. Zorovaveljovo iskustvo u vezi s izgradnjom Hrama u Jerusalimu zabeleženo je u tekstovima Jezdra 1 – Jezdra 4,5. U 7. poglavlju Knjige Jezdrine se, zatim, govori o povratku druge grupe izgnanika pod Jezdrinim vođstvom oko 80 godina kasnije.

Lekcija za ovu sedmicu počinje proročanstvima o prvom povratku izgnanika. Ova proročanstva, koja pronalazimo u Knjizi proroka Jeremije i Knjizi proroka Danila, obuhvataju predviđanje proroka Jeremije (Jeremija 25,11.12) o 70 godina izgnanstva i kasniju Danilovu bol u vezi s ispunjenjem proročanstva u 9. poglavlju Knjige proroka Danila. Bog uverava Danila da On brine o izgnanicima i da će ispuniti svoju reč. Medopersijski car Kir ispunjava proročanstvo i nalaže Jevrejima da se vrate i izgrade Hram pod vođstvom Zorovavelja.

Druga grupa povratnika stigla je 457. godine p. n. e., oko 60 godina nakon ponovne izgradnje Hrama u Jerusalimu 515. p. n. e. U 7. poglavlju Knjige Jezdrine, u kome se iznose pojedinosti o njihovom povratku, predstavljen je Jezdra, književnik i poznavalac Gospodnjeg zakona. Drugim rečima, Jezdra je učitelj Tore i posvećuje svoj život služenju Bogu. On pokušava da probudi zanimanje za Božju Reč među izgnanicima.

KOMENTAR

Da bismo shvatili poruku Knjige Jezdrine i Nemijine, važno je da prepoznamo pojednostavljenu književnu strukturu ove dve knjige:

Književna struktura Knjige Jezdrine (pojednostavljena):

I Povratak iz Vavilona u Jerusalim nakon Kirovog dekreta.

1. Godine 537/536. p. n. e., Zorovavelj i Isus, pod Božjim vođstvom, vraćaju u Judeju prvu grupu Izrailjaca (Jezdra 1,1–4,5).

2. Božji hram u Jerusalimu ponovo je izgrađen u vreme vladavine četiri strana cara (Jezdra 4,6–6,22).

II Povratak iz Vavilona u Jerusalim nakon Artakserksovog dekreta.

1. Godine 457. p. n. e., Jezdra, pod Božjim vođstvom, vraća u Judeju drugu grupu Izrailjaca (Jezdra 7,1–8,36).

2. Jezdrine reforme (Jezdra 9,1–10,44).

Književna struktura Knjige Nemijine (pojednostavljena)

I Povratak iz Vavilona u Jerusalim nakon odobrenja cara Artakserksa.

1. Godine 444. p. n. e., Nemija, pod Božjim vođstvom, vraća u Judeju treću grupu Izrailjaca (Nemija 1,1–2,10).

2. Jerusalimski zid je ponovo izgrađen (Nemija 2,11–7,3).

II Proučavanje Božje Reči, probuđenje i reforma u Izrailju.

1. Povratnici se prebrojavaju. Posvećuju sebe Bogu, proučavanju Njegovog Pisma i izvršavanju Njegove volje. Povratnici slave posvećenje jerusalimskog zida (Nemija 7,4–12,47).

2. Nemijine konačne reforme (Nemija 13,1–13,31).

Upoznajte se sa ovim strukturama, osnovnim istorijskim događajima i godinama. Ili još bolje, zapamtite ih. Ovi podaci pomoći će vam da izbegnete zabunu u vezi s tri Božja delovanja u korist svoga naroda u nastojanju da ih vrati u Jerusalim. Takođe, pomoći će vam da razumete poruku ove dve knjige. Šta je njihova poruka? Gospod je veran i ispunjava svoja obećanja. Imajte na umu da su

pojedini delovi ovih knjiga sastavljeni prema tematici, a ne prema hronološkom redu (naročito Jezdra 4,6–23).

Unutar okvira pojednostavljenih književnih struktura Knjige Jezdrine i Nemijine, zapazite dekrete koji su olakšali tri povratka Božjeg naroda u Jerusalim:

Tri ključna dekreta medopersijskih careva:

1. Kirov dekret, 538. godine p. n. e., u kojoj se Jevreji vraćaju iz vavilonskog ropstva i počinju izgradnju Hrama u Jerusalimu.
2. Darijev dekret, 520. p. n. e., u kojoj se Jevreji vraćaju u Jerusalim i nastavljaju izgradnju Hrama (ponovo izgrađen i posvećen 515. godine p. n. e.).
3. Artakserksov dekret, 457. p. n. e., u kojoj je grad Jerusalim ponovo izgrađen, i Jevreji dobili nacionalnu autonomiju.

Treba naglasiti da izazov za Jezdru i Nemiju nije bio da izgrade Hram (on je bio završen i posvećen za službu 515. godine p. n. e, skoro 60 godina pre Jezdrinog dolaska u Jerusalim). Ovi ljudi nastojali su da izgrade Jerusalim i njegovu administraciju, i da izrailjski narod stekne nacionalnu autonomiju.

Sledeća tabela navodi persijske careve i grupe koje su se vratile u Izrailj u vreme njihove vladavine. Pored toga, četvrta kolona posebno navodi rad svake grupe u Izrailju i šta se dogodilo u toku vladavine svakog persijskog cara. Tabela je osmišljena da pruži učiteljima jasniju sliku o sledu događaja.

Hronologija događaja u vreme vladavine persijskih careva (537–444. godine p. n. e.)

Persijski carevi	Godina vladavine	Grupa povratnika i drugi značajni događaji	Izgradnja u vreme svakog cara
Kir Veliki	559–530. p. n. e.	537/536. p. n. e. – prva grupa se vraća (Zorovavelj i Isus)	Počinje izgradnja Hrama
Kambiz II	530–522. p. n. e.		
Darije I	522–486. p. n. e.		mart 515. p. n. e. – Hram dovršen i posvećen
Kserks (Asvir)	486–465. p. n. e.	Jestira stupa u brak sa Kserksom I i postaje	otpor izgradnji Jerusalima

		carica	
Artakserks I	465–425. p. n. e.	457. p. n. e. – Jezdra se vraća sa drugom grupom 445/444. p. n. e. – Nemija se vraća sa trećom grupom	Počinje najduže proročko razdoblje (Danilo 8,14; Danilo 9,24–27); Protivljenje izgradnji Jerusalima (Jezdra 4,7–23); Izgrađen jerusalimski zid

Prvi povratak (537/536. godina p. n. e.)

Ispunjavajući Jeremijina i Isaijina proročanstva, car Kir je izjavio: „Gospod Bog... mi je zapovijedio da Mu sazidam dom u Jerusalimu.“ (Jezdra 1,2) Ova izjava ne ukazuje na to da je Kir postao Božji sledbenik. Kir je pokušavao da ugodi narodima svoga carstva priznajući njihove bogove i verovanja. Car je odobravao sve bogove, tražeći blagoslov od svih njih, u naporu da zadobije podršku svojih potčinjenih. Nadahnuto pero nam, međutim, ipak kaže: „I sada, upravo u vreme kada je obećao da će biti obnovljen Njegov Hram u Jerusalimu, Bog je delovao na Kira kao na svog slugu da shvati proročanstva koja se odnose na njega, proročanstva koja je Danilo tako dobro poznao, i osigura slobodu jevrejskom narodu.

Kada je car pročitao reči koje su, više od stotinu godina pre njegovog rođenja, najavile da će Vavilon biti osvojen, kada je čuo poruku koju mu je uputio Vladar svemira... njegovo srce bilo je duboko dirnuto, i zato je odlučio da obavi misiju koju mu je božanska volja odredila.“ (Elen Vajt, *Istorija proroka i careva*, str. 361; str. 557. original) Prema tome, Kir je izdao dekret da se jevrejski izgnanici vrate u Jerusalim. Prvi povratak nije predstavljao prisilno preseljenje; Jevreji su slobodno mogli da odluče da li će se vratiti u svoju zemlju. Razdor koji je postojao između Severnog i Južnog izrailjskog carstva i jaz među plemenima nisu nestali u vreme izgnanstva. Samo su potomci onih koji su pripadali Južnom judejskom carstvu odgovorili na poziv da se vrate u Obećanu zemlju.

Car Kir imenovao je Sasavasara (čije ime znači „Sin, zaštiti oca“ ili „Šamaše, zaštiti oca“) za vođu ove grupe. Šta nam ime Sasavasara govori o njegovom identitetu? Postoje dve mogućnosti. Ime Sasavasara, pored toga što se spominje kao vođa, javlja se samo na početku povratka iz vavilonskog ropstva. Štaviše, upraviteljem naroda uvek su nazivali Zorovavelja (čije ime znači „seme Vavilona“). Dakle, obično se izvodi zaključak da su Sasavasara i Zorovavelja jedna te ista osoba (oba imena su

vavilonska, ali bi drugo moglo biti u verskom smislu neutralnije i zvaničnije). Ili je Sasavasar možda bio upravitelj na početku, ali ga je zbog rane smrti zamenio Zorovavelj.

Zorovavelj je doveo prvu grupu povratnika u Jerusalim i počeo izgradnju Hrama. Međutim, naišli su na veliko protivljenje i u toku nekoliko godina posao su započinjali i prekidali mnoštvo puta. Na kraju, Bog je poslao proroke Ageja i Zahariju, 520/519. godina p. n. e., da ohrabre stanovnike da dovrše obnovu Hrama. Dakle, bilo je potrebno 20 godina nakon dolaska povratnika da se Hram završi i posveti (515. godina p. n. e.).

Drugi povratak (457. godina p. n. e.)

U 8. poglavlju Knjige Jezdrine navedeni su izgnanici koji su se vratili sa Jezdrom. Pored sveštenika i pripadnika carskih porodica, spomenuto je i 12 glavara jevrejskih porodica. Povratak izgnanika podseća čitaoca na moćni izlazak iz Egipta. Kao što je 12 plemena putovalo iz Egipta u Obećanu zemlju, sada, još jednom, 12 porodica putovalo je u Izrailj.

Za drugi povratak postarao se car Artakserks, koji šalje pismo po Jezdri, omogućavajući Jevrejima nesmetan prolaz. Još jednom je naglašeno da u Jerusalim može da ide svako ko se dobrovoljno javi. Artakserks priznaje izrailjskog Boga, koji za njega predstavlja regionalnog „boga“. Zanimljivo je to što car potvrđuje Jezdrin razum i posebno spominje njegovu „bogomdanu mudrost“ kada ga postavlja za vođu putovanja. Jezdrin posao bio je da poučava narod Božjim zakonima i da utvrdi versku kulturu svoga naroda. Car, takođe, zapaža svoju ulogu u tom delu. On shvata da slanjem jedne grupe sa Jezdrom olakšava obnavljanje religije Jevreja, kao i njihovog identiteta.

Svojim dekretom, koji nalaže obnavljanje Jerusalima, a ne samo Hrama, car Artakserks ispunjava proročanstvo o 70 sedmica iz teksta Danilo 9,25. Godina 457. p. n. e. polazna je tačka 70 sedmica koje su „odsečene“ od proročanstva o 2300 dana i noći, tako da oba razdoblja započinju te iste godine. Proročanstvo o 70 sedmica završava se 34. godine, koja kulminira kamenovanjem Stefana, koje se podudara sa objavljivanjem Jevanđelja neznabošcima posle Isusovog raspeća 31. godine (sredina sedmice spomenuta u tekstu Danilo 9,27). Razdoblje od 2300 godina završava se 1844. godine, i predstavlja najduži proročki period. Njegov završetak obeležava početak predadventnog suda na Nebu (antitipski Dan pomirenja). Prema tome, vreme Jezdrinog povratka u izrailjsku zemlju ima važnu ulogu u proročanstvu. (Za dalje proučavanje o ovoj temi videti 3. lekciju).

PRIMENA U ŽIVOTU

Tekst Jezdra 1,1. glasi: „Podiže Gospod duh Kira cara persijskoga“ da izda nalog i dozvoli Jevrejima da se vrata u izrailjsku zemlju. Kir odgovara na delovanje Božjeg Duha, koji podstiče cara da izda proglas da Jevreji obnove Hram u Jerusalimu. Neverovatno, neznabožački car odgovara na Božji podsticaj. Reč „podize“ potiče od reči *ur*, koja takođe znači „probuditi ili uspraviti“. Dakle, Kir se, u određenom smislu, budi prilikom Božjeg poziva.

Kada se Bog useli u naš život, mi se budimo za Njegov podsticaj i vođstvo. Takva pozitivna motivacija proističe iz vrednovanja Božjih silnih i milostivih dela u istoriji i našem životu. Ovo vrednovanje Boga osposobljava nas da Ga obožavamo i da Ga sledimo, da istrajemo u zajednici sa Njim i u delu koje nam poverava. Naša najviša dostignuća rezultat su shvatanja ko je Bog, šta je učinio, i saznanja da On s ljubavlju deluje u korist svoga naroda i pokreće ga na rad.

Za razgovor u razredu:

Razgovarajte o sledećim pitanjima u razredu nakon što objasnite značenje reči „podići“ ili „probuditi“ (Jezdra 1,1) iz prethodnog teksta:

1. Šta vas motiviše da sledite Božje vođstvo?
2. Na koje načine ste osetili da vas Bog budi ili pokreće da učinite nešto za Njega u svom životu?

2. Nemija

OPŠTI PREGLED

Ključni tekst: Nemija 1,4–6.

Središte proučavanja: Nemija 1; Nemija 2.

Nakon povratka prve dve grupe (prvu je predvodio Zorovavelj, drugu Jezdra), Bog nalaže Nemiji, peharniku cara Artakserksa (Nemija 1,11), da povede još jednu grupu izgnanika u Jerusalim. Nemiji je rečeno da je „ostatak“ Jevreja u Jerusalimu „u velikoj nevolji i sramoti“ (Nemija 1,3) zbog protivljenja sa kojim su se suočili prilikom obnavljanja grada. Nemija je potišten zbog vesti iz Jerusalima i plače danima. Posti i moli se Bogu.

Car Artakserks zapaža da Nemiju nešto muči i pita ga zašto mu se tuga ocrta na licu. Nemija uz molitvu odgovara caru da Jerusalim leži opustošen. On traži od cara da mu da vremena da ga obnovi. Zadivljujuće je to što car usvaja njegovu molbu jer vladar vidi da „dobra ruka Boga mojega bješe nada mnom“ (Nemija 2,8). Nemija je potvrdio Božje providenje i Njegovu blagodat.

Ipak, Nemija zna da mu treba pomoć, jer su knezovi „preko Rijeke“ zastrašili Izrailjce i nagnali ih da prekinu radove. Zbog žalbi ovih vođa, car Artakserks je obustavio izgradnju Jerusalima. Da bi promenio carevu prethodnu zapovest, Nemija sada vešto moli cara da po njemu pošalje pismo knezovima tog područja, saopštavajući im da Nemija obavlja zvaničan posao i da ga u tome ne treba sprečavati.

Na kraju drugog poglavlja Knjige Nemijine, Nemija proverava kakav posao treba obaviti i ohrabruje narod da se posveti gradnji. Naglasite svojim učenicima da je Nemijin uspeh u sticanju careve naklonosti neposredna posledica njegovog traženja Boga zbog tragičnih događaja u Jerusalimu (Nemija 1,3). Nemija se moli i posti (Nemija 1,4); kao rezultat, Bog priprema cara i narod da daju povoljan odgovor.

KOMENTAR

Nemijina molitva (Nemija 1)

Nakon što Nemija prima posetioce koji su upravo stigli iz Judeje, postaje uznemiren. Pošto je bio službenik na carevom dvoru, moguće je da je već znao za Artakserksovu presudu koja nije išla u

prilog Judeji. Neprijateljske snage oko Jerusalima žalile su se caru, koji je popustio pred nagovorom, uveren kao i oni da Jevreji predstavljaju potencijalnu političku pretnju (Jezdra 4). Što zbog glasina ili postupanja zvanične vlasti, Nemija je upitao kakve prilike vladaju u Judeji. Nažalost, Ananije i njegovi drugovi ne samo da su potvrdili glasine, već je istina bila gora od očekivanog. Nemija se slama čuvši vesti i tuguje danima. Međutim, obraća se Bogu i Njemu iznosi svoju nedoumicu.

Nemijina molitva prikazana je u lekciji u glavnim crtama. Kada analiziramo njegovu molitvu, posebno uočavamo da je glavna tačka (središte) molitve molba da Bog ne zaboravi svoja obećanja. Prema tome, Nemija podseća čitaoca na širu sliku, da Bog ispunjava svoja obećanja. Molitva počinje iskazivanjem divljenja i obožavanja, a zatim Nemija moli Boga da čuje njegovu molitvu. Nakon reči divljenja i obožavanja sledi priznanje greha i molba da Bog ne zaboravi svoja obećanja da će vratiti narod. Tada Nemija u molitvi ponovo podseća Boga da je u pitanju Njegov otkupljen narod. Nemija još jednom moli Boga da ga čuje i učini da nađe milost pred carem. Nemija zna da car ima moć da promeni prilike u Judeji i zato moli Boga da deluje na carevo srce.

Mi često odmah očekujemo odgovore na molitvu, ali Nemija je bio istrajan i molio se više od četiri meseca pre nego što se išta dogodilo. Vreme molitve služilo je kao vreme pripreme za Nemiju kao vođu putovanja. Imao je vremena da razmotri korake koje će preduzeti kada stigne u Jerusalim, šta će učiniti da bi uspeh ponovne izgradnje uvećao do krajnjih granica, a možda čak i koji materijal će mu biti potreban. Svi ovi planovi morali su biti utvrđeni u njegovom umu, jer kad ga je car konačno pitao: „Šta hoćeš?“ (Nemija 2,4), Nemija je već imao dobro pripremljen odgovor.

Razgovor sa carem i slanje Nemije u Jerusalim (Nemija 2,1–10):

Nemija započinje svoju molbu caru govoreći o „grobovima otaca“ (Nemija 2,5). Poštovanje predaka i njihovog mesta pogreba bilo je od velikog značaja u staro vreme, jer su na ovaj način drevni ljudi izražavali svoje duboko poštovanje prema očevima i želju za mirom. Nemija ne spominje Jerusalim po imenu, ali jednostavno ukazuje na važnost mesta pogreba i grada koji voli. Da li se ovaj razgovor između cara i Nemije vodio na jednom mestu nije poznato; međutim, moguće je da su razgovor nastavili u mirnijoj atmosferi u društvu carice (Nemija 2,6). Istoričari veruju da je car Artakserks bio pod uticajem žena, pa je tako prisustvo njegove žene (prema Kteziju, grčkom lekaru i istoričaru, njeno ime bilo je Damaspija, mada se njeno ime ne spominje u biblijskom tekstu) mogla biti Nemijina prednost. Možemo samo nagađati o tome.

Nemiji je bilo potrebno 1) vreme, 2) pismo da bi mu neprijateljske vođe dozvolile da prođe i da mu ne bi naudile, i 3) drvo za izgradnju. Zanimljivo je primetiti da je carev službenik Asaf, čuvar carske šume, imao jevrejsko ime, što ukazuje da je ova osoba bila Jevrejin kao i Nemija koji se uzdigao na visoki položaj. Nemiji su bila potrebna drva za tri projekta: 1) grede za kapije tvrđave, koja je bila izgrađena severno od Hrama radi zaštite njenih svetih odaja i dvorišta; 2) gradski zid; i 3) njegov dom. Moguće je da je planirao da popravi dom koji je pripadao njegovoj porodici.

U Jerusalimu: pripreme za obnovu zidova (Nemija 2,11–20)

Nemija je stigao u Jerusalim sa vojnim zapovednicima i konjanicima. Na tom putu, uručio je carevo pismo svakom upravitelju koji je učestvovao u zaustavljanju radova na gradskim zidovima. Nakon trodnevnog odmora, što je čini se bio uobičajeni vremenski period posvećen odmoru posle dugog putovanja, Nemija je u toku noći poveo malu grupu da obave tajni zadatak. Možda su grupu činili njegov brat Ananije i bliski saradnici ili rođaci koji su ili došli sa njim u Jerusalim ili su već tu bili nastanjeni (oni su obavestili Nemiju o stanju Izrailja [videti: Nemija 1,2.3]). Grupa je neprimetno ispitala stanje zidova i kapija kako projekat ne bi prerano privukao pažnju. Sanavalat i Tovija sigurno su imali saveznike u Jerusalimu, i Nemija je s pravom posumnjao da ga nadgledaju.

Nemija kaže: „Nikome ne kazah što mi je Bog moj dao u srce da učinim u Jerusalimu.“ (Nemija 2,12) Reč za „dao“ je *natan*, što znači „dati, staviti, postaviti“. Nemija ističe da misija ponovne izgradnje utvrđenja nije njegova zamisao, već Božja. Bog je stavio taj teret na njegovo srce; Bog mu je podario snagu i želju da završi taj posao. Nemiji je bilo jasno da je to bio poduhvat koji je Bog naložio.

Kada je Nemija posle noćnog izviđanja pribavio informacije potrebne za planiranje radova, obratio se jevrejskim poglavarima. Nakon pravljenja strategije, vreme je za delovanje. On poziva Jevreje da „zidamo zidove jerusalimske, da više ne budemo rug (jevr. *cherpa*)“. *Cherpa* znači „poruga, podsmeh, ismevanje, prezir“. U Starom zavetu *cherpa* se često prevodi kao sramota ili rug. Drevne kulture temeljile su se na sistemu sramote i časti. Čast je bila najvažnija vrednost, a sramotu je trebalo izbegavati po svaku cenu. Dakle, Nemija koristi osetljivost prema sramoti kada iznosi svoju tvrdnju. On ubeđuje narod da deluje da bi poništio „sramotu“ koju doživljavaju u tom trenutku. Uništen odbrambeni sistem ne čini ih samo ranjivima, već im nanosi i sramotu. Osećanje krivice bilo je, takođe, povezano sa njihovom sramotom. Nemija iskazuje osećanja svoga naroda o nedostojnosti i sramoti jer su morali da podnose tlačenje. Glavno pitanje ticalo se časti, poštovanja i nasledstva, koje bi ponovo izgradili učestvujući u tom važnom poslu. Ruševine u Jerusalimu njihovu veru u Boga predstavljale su u lošem svetlu.

Kada Nemija, u tekstu Nemija 2,18, ističe da je Božja ruka nad njim i kada prenosi careve reči, narod biva uveren i uzvikuje: „Ustanimo i zidajmo.“ Ne moraju da se plaše persijske vlasti; i, što je najvažnije, Bog je sa njima. Da bi promenili prilike u kojima se nalaze, oni „ustaju“ i čine nešto. Neka ovo pokazivanje vere bude pouka za nas. Stvari se ne menjaju ukoliko nas obuzme jad ili ukoliko pronalazimo izgovore; menjaju se samo radom. Nemija ohrabruje narod da učini nešto: da deluje, i promeni svoj položaj. On ih moli da se verom drže Boga, jer On vodi taj poduhvat i izvršiće ga do kraja.

Zato, kada neprijateljske vođe dolaze Nemiji, rugajući se i smejući se pokušaju naroda da izgradi zid, Nemija se ne obeshrabruje. On odgovara: „Bog nebeski daće nam sreću.“ (Nemija 2,20) Nemija ne

dozvoljava neprijateljima da pobeđe prihvatajući njihove uvrede. Umesto toga, hrabri peharnik se poziva na Božja obećanja i drži se za Njegovu silu.

ZA PRIMENU U ŽIVOTU

Postavite sledeća pitanja:

1. Pročitajte Nemijinu molitvu i odlučite koje aspekte molitve možete uključiti u svoj molitveni život.
2. Zamolite sve osobe da razmisle o sledećem i odgovore: Nemija je znao za veliko protivljenje izgradnji jerusalimskih zidova pre nego što je stigao u grad. Da postoji mogućnost da vas Bog pošalje u misiju u određeno mesto i da unapred znate da u njemu vladaju poteškoće i protivljenje, da li biste se dobrovoljno javili za taj posao? Ako biste, zašto biste to uradili?
3. Bog je pozvao Nemiju da obavi poseban zadatak. Postio je i molio se pre nego što se obratio caru, jer je osećao teret za svoj grad i narod. Da li razmišljate o postu i molitvi kada se pojave poteškoće u vašem životu? Kako post i molitva unose promene u naš život? Kada ste poslednji put postili i iz kog razloga ste se molili i postili?
4. Pre nego što je objasnio narodu zašto je došao, Nemija je prvo obišao grad da utvrdi šta je potrebno uraditi.
 - a) Zašto je planiranje toliko važno u životu?
 - b) Razmislite o posebnim službama za koje ste zaduženi u svojoj crkvi, ili čiji ste deo. Šta posebno možete učiniti da biste „izvideli“ svoju misiju pre nego što je sprovedete u delo?

3. Božji poziv

OPŠTI PREGLED

Ključni tekst: Jezdra 7,10,27; Rimljanima 8,28.

Središte proučavanja: Jezdra 7; Danilo 8,14; Danilo 9,24–27.

Bog poziva Jezdru i Nemiju da izvrše poseban zadatak: da obnove zidove i kapije Jerusalima. Međutim, što je najvažnije, Bog poziva ove ljude da „obnove“ ostatak Božjeg naroda da bi još jednom delovali kao misionari u svetu. Jezdra odgovara na Božji poziv da postane učitelj Njegove Reči. U društvu grupe povratnika, on putuje u Jerusolim da bi narod poučavao o Bogu. Jezdra tamo priprema narod za obnavljanje Jerusalima. Duhovno probuđenje uvek prethodi reformi života; odlučna dela su prirodna posledica takvog probuđenja. Prema tome, Jezdra posvećuje sebe poučavanju naroda o tome ko je Bog, ulažući napore da ih nadahne da u potpunosti ostvare zajednicu sa Njim.

Kada Nemija, preduzimljiv čovek, stupi na scenu, Bog ga posebno poziva da ponovo izgradi Jerusolim, da nadahne narod da se bori za pravdu, da veruje u Božju zaštitu i da unese reformu u građanski život naroda (pravda i staranje o manje srećnima je Nemijin prioritet). On pokazuje kako izgleda život hrišćanina, čiji je svaki dan života posvećen Bogu.

Pored toga, ova lekcija potvrđuje da je dekret cara Artakserksa, iz 7. poglavlja Knjige Jezdrine, početni datum proročanstva o 2300 dana i noći iz teksta Danilo 8,14. i proročanstva o 70 sedmica iz teksta Danilo 9,24–27. O Božjem izboru, u okviru 8. i 9. poglavlja Rimljanima poslanice, takođe će biti reči.

KOMENTAR

Proročko vremensko razdoblje

Bog poziva Jezdru na početku proročkog perioda od 70 sedmica, opisanog u tekstu Danilo 9,24–27. Početak ovog proročkog razdoblja odgovara Artakserksovom nalogu iz 457. godine p. n. e. da se obnovi grad Jerusolim. Pouka za ovu sedmicu detaljno opisuje šta je proročki period značio i kako odgovara proročanstvu o 2300 godina. Bog kroz proročanstvo posebno pokazuje da On upravlja događajima i da brine o našem svetu. Štaviše, Bog postavlja proroka ili vođu u svom narodu u vreme početka svakog proročkog perioda ili u vreme krize u Izrailju, kao i na kraju svakog razdoblja. Na

primer, Mojsije se javlja u vreme izlaska, dok se Isus Navin javlja na kraju putovanja izrailjskog naroda kroz pustinju, kada Božji narod ulazi u Obećanu zemlju. Sledeći kratak pregled prikazuje da su proroci pozivani u ključnim trenucima u istoriji spasenja, koji se podudaraju sa početkom i krajem određenog proročkog razdoblja:

Noje – naloženo mu je da služi Bogu pre potopa.

Avram – upućen mu je poziv da postane otac Božjeg naroda.

Mojsije – izvodi Božji narod iz Egipta i vodi ih do granice Obećane zemlje.

Isus Navin – uvodi Božji narod u Obećanu zemlju.

Samuilo – sudi na početku monarhističkog perioda.

Osija i Amos – proriču pre pada Severnog carstva i Samarije 722. godine p. n. e.

Jezekilj i Danilo – započinj u proročku službu u vreme vavilonskog ropstva.

Agej i Zaharija – služe nakon povratka iz izgnanstva.

Jezdra i Nemija – počinju službu Bogu na početku proročanstva o 2300 dana/godina (457. godine p. n. e.)

Jovan Krstitelj – poziva Izrailj da se pokaje pre početka Isusove službe.

Stefan – svedoči neznabošcima (u vreme kada se završava proročanstvo o 70 sedmica, 34. godine)

Elen Vajt – pozvana na kraju proročanstva o 2300 dana/godina (1844).

Na osnovu ovog kratkog pregleda možemo uočiti obrazac po kome Bog deluje. U Božjem planu otkupljenja postoje posebni pokazatelji proročkog vremena. Kad god nastupi duhovna kriza, Bog šalje svoje proroke, koji ispunjavaju Njegovu misiju time što pozivaju narod da se vrati Bogu i poslušnosti Njegovoj Reči.

Vreme za pozivanje pojedinaca

Izabrali nekoga takođe može da znači uputiti nekome poziv da ispuni poseban zadatak, kao u Jezdrinom i Nemijinom slučaju (i mnogih drugih Božjih slugu; videti: 2. Mojsijeva 3,9–12; Isaija 6,7.8; Jeremija 1,5–9). Mi smo na isti način pozvani da odražavamo Isusov karakter i učinimo nešto određeno za Boga. To može biti posao koji obavljamo za Njega; delo koje nas je nadahnulo da učinimo, kao što je pomaganje drugima; ili posebno zvanje koja traje ceo životni vek.

Svakog od spomenutih vođa Bog je posebno izabrao za „ovakvo vrijeme“ (Jestira 4,14). Oni su pozivali na delovanje, pokajanje i duboku posvećenost Bogu. Jezdra i Nemija imali su određenu ulogu kao vođe Božjeg naroda na početku najdužeg proročkog razdoblja. Oni su, takođe, podsticali narod da svoj život posvete Bogu i da verom i delima pokažu svoju posvećenost. Narod je, vrativši se iz Vavilona, usvojio vavilonski način života i obožavanje mnogih bogova. Na sreću, pored mnogih drugih problema koji su posle ropstva za njih predstavljali izazov u životu, idolopoklonstvo nije bilo jedno od njih. Ipak, njihov verski pluralizam iz prošlosti imao je u izvesnoj meri štetan uticaj. Iako se jevrejska zajednica više nije klanjala idolima, bilo je neophodno da Jezdra i Nemija zbog njihovog ranijeg idolopoklonstva ponovo pouče narod šta znači klanjati se nebeskom Bogu i posvetiti svoj život Njemu. Njihov očigledno strog pristup prilikama (kao što je mešoviti brak u kasnijim poglavljima Jezdrine i Nemijine knjige) ne treba da nas iznenadi, jer su i jedan i drugi vođa želeli da pouče narod šta znači živeti svetim životom i korenito promeniti bezbožan način života. Prema tome, i Jezdra i Nemija pozivali su na iskrenu posvećenost Jahveu, potpunu reformu i revnu službu Bogu.

Pozvani da izvrše obnovu: zajednički rad

Nemija je stigao u Jerusalim (445/444. godine p. n. e.) otprilike 13 godina posle grupe koju je Jezdra predvodio. Nemijina misija obnove Jerusalima ne bi bila uspešna bez Jezdrinog rada. Jezdra se bavio poučavanjem naroda o Bogu. Drugim rečima, Bog je koristio Jezdru da duhovno „izgradi“ narod kako bi narod kada dođe Nemija mogao da „gradi“ u fizičkom smislu. Bog je delovao u pozadini, pripremajući srca naroda i dvojice vođa. Zapravo, Bog nije želeo samo obnovljen Jerusalim; želeo je obnovljen narod koji pripada Njemu. Prema tome, Jezdrin i Nemijin najvažniji posao bio je da vrate narod Bogu. Oni ne samo da su nadahnuli narod da prionu na rad koji je trebalo obaviti među ruševinama, već, što je najvažnije, nadahnuli su narod da utvrde revnost za Boga. Jezdra i Nemija oblikovali su tu revnost u svom životu kroz molitvu, post, traženje Boga i postupanje u skladu sa Božjom Rečju.

I Jezdra i Nemija bili su izabrani za poseban zadatak u presudnim trenucima u istoriji. Pozvani su kao vođe, svaki na jedinstven način, na osnovu svojih talenata. Jezdra je bio sveštenik i književnik, pa je tako glavni uticaj vršio poučavanjima iz Tore. Nemija, sa druge strane, bio je carev peharnik i posedovao je izuzetne liderske sposobnosti da motivise i ujedini narod u obavljanju određenog posla. Jezdra je bio učitelj; Nemija je bio čovek od dela. Obojica su bili vođe, pa ipak su vršili svoju službu na različite načine. Istovremeno, oba oblika njihovog vođstva bila su važna za tadašnju misiju. Oni su nadopunjavali jedan drugog i sarađivali da bi učinili nešto za Boga. Bog je koristio njihove različite ličnosti i težnje da bi izvršio određene promene u narodu.

U suštini, mi smo odgovorni za ono što činimo u vezi sa zadatkom ili položajem koji nam je Bog poverio. Mi odlučujemo o tome da li ćemo svoj zadatak izvršiti izvrsno ili osrednje. Bog će nam pomoći na svakom koraku na tom putu; međutim, On neće izvršiti posao koji je nama dao da uradimo. Možemo posedovati svaki mogući dar na ovom svetu, ali ako ga ne koristimo u službi Bogu, on je beskoristan. Svako od nas treba da odluči da sve uloži u ono na šta nas Bog poziva da učinimo, uprkos protivljenju. Jezdra i Nemija mogli su odustati, ali nisu. Istrajali su, jer su svoj pogled usmerili prema Bogu. Važnost njihovog poziva nadvladala je njihov strah i negativne posledice koje su proistekle iz činjenice da su na Gospodnjoj strani. Bili su sigurni da je njihova misija toga vredna.

Predodređenje

Bog je pozvao, ili predodredio, svoj narod, Izrailj, da bude svetlost svetu. Pavle govori o tom pozivu u tekstu Rimljanima 9–11 u pogledu činjenice da izrailjske vođe nisu prihvatile Isusa Hrista kao svog Mesiju i Spasitelja. Međutim, Božji poziv nije se promenio, već je bio uobličen, jer je Božje vrednosti i dar spasenja trebalo objaviti i neznabošcima. Bog je pozvao poseban narod da izvrši poseban zadatak. Bog je želeo da i verni Jevreji i verni neznabošci budu spaseni i zajedno postanu svetlost, i blagoslov, svetu.

Predodređenje u Bibliji ima tri osnovna značenja:

- 1.** Bog je predodredio da postoji samo jedan način spasenja; naime, kroz Isusa Hrista (Jovan 14,6; Dela 4,12). Mi smo izabrani u Hristu za večni život ukoliko Ga prihvatimo kao svog ličnog Spasitelja (Rimljanima 8,29; Efescima 1,3–8). On želi da se svi spasu (1. Timotiju 2,3,4).
- 2.** Bog je predodredio pojedine ljude (i kao pojedince i kao zajednicu vernih) za poseban zadatak, za naročito misiju (kao što je odredio verni ostatak da objavi večno jevanđelje). Božju misiju treba obaviti širom sveta (Isaija 49,6).
- 3.** Bog je predodredio poslednji vrhunac ljudske istorije kada će doći kao Sudija i dati svoju nagradu (Danilo 2; Otkrivenje 22,12). Konačan ishod biće Njegova eshatološka pobeda. Cilj Božjeg izbora i Njegove volje nije spasenje nekolicine, već sabiranje što je moguće većeg broja ljudi između naroda na konačnom eshatološkom skupu (Otkrivenje 21,3).

PRIMENA U ŽIVOTU

Sledeća pitanja bave se proročkim razdobljima:

- 1.** Ponovo pažljivo pročitajte prethodnu listu proroka. Središte pažnje usmereno je na nekoliko imena. Razgovarajte naročito o tome kako je svako od njih primio svoj poziv. Kako su ti proroci znali da su pozvani?

2. Zašto Elen Vajt pripada ovoj listi? Kako ju je Bog upotrebio da bude duhovni vođa Njegovom narodu?

3. Kako su ljudi reagovali na vođe koje je Bog pozvao u toku istorije? Zašto je prihvatanje vođa koje je Bog izabrao i njihovog vođstva toliko složeno?

4. Šta službu vođa koje je Bog pozvao čini teškim?

Lično razmišljanje:

1. Kako osoba prepoznaje Božju volju u svom životu?

2. Za čim težite? Na koji način vas Bog poziva da iskoristite svoje želje i darove u službi Njemu?

3. Kako u crkvi možete sarađivati sa drugim nadarenim osobama koje je Bog pozvao da služe, ali koji se razlikuju od vas? Kako vaše međusobne razlike mogu postati vaša snaga?

4. Kako možete biti sigurni da činite ono što vas Bog poziva da činite?

4. Suočavanje sa protivljenjem

OPŠTI PREGLED

Ključni tekst: Jezdra 5,5; Nemija 4,20.

Središte proučavanja: Jezdra 4,4–24; Jezdra 5; Jezdra 6; (videti , takođe, Nemija 3; Nemija 4; Nemija 6,1–14. radi potpunije slike); Danilo 10,12.13.20.

Ova lekcija obuhvata izveštaje o protivljenju sa kojim se svaka grupa povratnika suočila dok su obnavljali Hram, grad i zidove, prvo u vreme upravitelja Zorovavelja, zatim Jezdre, sveštenika, i na kraju upravitelja Nemije. Iako izveštaji nisu uvek pisani po hronološkom redu (pojedini delovi knjige tematski su spojeni), možemo sastaviti sled događaja na osnovu careva koji se spominju u svakom pismu i žalbama upućenim protiv Jevreja.

Uprkos činjenici da je rad bio obustavljen nekoliko puta zato što se narod plašio pretnji okolnih naroda i careva, i zato što su izgubili veru u Božju zaštitu, Gospod je uvek slao vođe koji su ohrabrivali narod da nastave gradnju. Ponekad je prolazilo i po nekoliko godina pre nego što bi nastavili posao, ali nisu trajno odustajali od njega. Bog je želeo da se Izrailjci vrate u Obećanu zemlju, i bio je sa njima i pored protivljenja, poniženja i, s vremena na vreme, nasilnog ophođenja prema njima. Samo zato što je nešto teško ne znači da nas Bog nije pozvao da to učinimo. Bog traži velika dela od običnih ljudi, ali On lično pruža šta je potrebno da bi se ona ostvarila. U Knjizi Jezdrinoj i Nemijinoj, Bog je nadahnuo vođe i proroke da ostanu čvrsti kada se suoče sa neprijateljstvom.

Bog uvek traži verne ljude, koji i pored složenih prilika imaju poverenja u Njega, da bi mogao da deluje u njihovu korist i izvrši svoje delo. Bog nagrađuje zajednički rad, spremnost da se nastavi dalje i odlučnost da se ispuni poveren zadatak.

KOMENTAR

Hronologija radova u Knjizi Jezdrinoj

Pod upraviteljem Zorovaveljem

- 537–535. godine p. n. e. – obnova oltara i temelja Hrama (Jezdra 3)

- 535–520. godine p. n. e. – rad obustavljen zbog snažnog protivljenja (Jezdra 4–6)
- 520–515. godine p. n. e. – rad ponovo započet u vreme proročke službe Ageja i Zaharije
- 515. godina p. n. e. – završen Hram (Jezdra 6,13–22)

Pre Jezdre

- 465–464. godine p. n. e. – protivljenje da se ponovo izgradi Jerusalim (Jezdra 4,7–23) – Artakserks zaustavlja radove u svojim ranim godinama

Jezdra

- 457. godina p. n. e. – Jezdra dolazi u Jerusalim (Jezdra 7) u vreme kada je rad obustavljen

U 3. poglavlju Knjige Jezdrine spominje se ponovna izgradnja oltara i temelja Hrama, 537–535. godine p. n. e., kao rezultat Kirovog edikta (Jezdra 1,1–2,70). Posle početnog slavlja (Jezdra 3,10–13), rad je bio obustavljen (Jezdra 4,1–5) zbog snažnog protivljenja, koje je počelo oko 535. godine p. n. e. i trajalo do 520. godine p. n. e. (detalje pogledati: Jezdra 4,24–6,12). Tekst Jezdra 4,6. ukratko opisuje smetnje u gradnji u vreme cara Kserksa (486–465. godine p. n. e.). Zatim, u tekstu Jezdra 4,7–23, čitamo o protivljenju u toku rane vladavine cara Artakserksa. Knjiga Jezdrina sadrži i pisma poslata carevima, Artakserksu i Dariju. Pisma su uvrštena na aramejskom jeziku, dok je ostatak Knjige napisan na jevrejskom, što znači da su pisma bila zvanični dokumenti sačuvani na jeziku koji se u to vreme koristio za javna dokumenta. (Aramajski je tada bio univerzalni jezik, kao što je engleski danas.) Godine 520. p. n. e., posle 15 godina snažnog protivljenja, prorok Agej podstakao je narod da nastavi obnovu Hrama (pročitajte njegovih pet kratkih, snažnih propovedi u Knjizi proroka Ageja). Prorok Zaharija ga je podržao u tome, što je za manje od pet godina dovelo do završetka Hrama i njegovog posvećenja u martu 515. godine p. n. e. (Jezdra 6,13–18), nakon čega je mesec dana kasnije usledila proslava Pashe (Jezdra 6,19–22).

Danilo 10,12.13.20.

Bog je pripremio sve što je potrebno da Njegov narod nakon povratka iz vavilonskog ropstva može ponovo da izgradi Hram u Jerusalimu. On se lično postarao da ukloni prepreke i omogući ovo pobožno delo. Prema 10. poglavlju Knjige proroka Danila, anđeo Gavriilo i Mihailo (drugo ime Isusa Hrista) borili su se za um persijskih careva, Kira i njegovog sina Kambiza, da bi ih podstakli da nastave izgradnju pošto su tamošnji zavidni neprijatelji Izrailjaca naveli ove vladare da obustave obnovu Hrama. Bog se borio sa ovim knezovima nastojeći da pokrene njihov um da Božjem narodu daruju mesto na kome mogu da se klanjaju živom Gospodu. Žalosno je što su se Jevreji obeshrabrili u tom trenutku i prestali da rade, iako je Bog sa svojom silom bio na njihovoj strani. Radovi su nastavljeni kada se prorok Agej pojavio na mestu događaja.

Ova situacija nas takođe upozorava na nedostatak vere i kukavičluk kada treba da sledimo Božje vođstvo, kada nam On priprema put da idemo napred i izvršimo Njegovu volju. Božje providenje uvek je bolje od naših najboljih procena i planova: međutim, moramo da se oslonimo na Njegovo vođstvo i da Ga sledimo. Možemo biti uvereni da su Njegovi planovi i uputstva najbolji, i da na umu uvek ima naš napredak.

Agej i Zaharija

Proroci Agej i Zaharija stupaju na scenu posle 15 dugih godina protivljenja izgradnji. Narod se obeshrabrio i prestao da radi na obnavljanju Hrama. Bog je pozvao i usmerio ove proroke da se obrate narodu da bi ih nadahnuli da grade uprkos protivljenju neprijatelja. Bog ih je hrabrio da se ne plaše. On je bio sa njima i Njegovo prisustvo im je pružalo podršku.

Bog je pristupio narodu sa pitanjem: „Je li vama vrijeme da sjedite u kućama svojim obloženijem daskama, a ovaj je dom pust?“ (Agej 1,4) Proučite sve primere u kojima se izraz „obložen daskama“ (*safun*) javlja u Bibliji u vezi sa gradnjom i zapazite nešto zanimljivo. Svi ti primeri povezani su sa kedrovim drvetom (1. O carevima 6,9; 1. O carevima 7,3; 1. O carevima 7,7; Jeremija 22,14). Dakle, Bog je rekao da su njihove kuće obložene daskama (Agej 1,4), jer nisu bile sagrađene od materijala koji se obično koristio u tom području. Zašto su kedrove daske predstavljale problem? Jevreji su prvobitno naručili kedrovo drvo iz Libana da bi obnovili Hram. Hram je trebalo izgraditi prema uzoru koji je Solomun postavio ređajući kamene blokove i kedrove daske. Planirali su da iskoriste kedar za izradu dasaka za Hram. Međutim, kada ih je protivljenje „primoralo“ da obustave radove na Hramu, drva su ležala svuda unaokolo. Zašto ih ne bi upotrebili? Pošto su drva namenjena za Njegov Hram upotrebili za svoje domove, Bog je pronašao drugo rešenje. Poslao ih je u planine da odande donesu drva i izgrade Njegov dom. Bog ne zahteva najskuplji materijal za svoj dom. On samo želi dom da bi mogao da nastava među svojim narodom.

Što je najvažnije, Bog je želeo da Njegov narod čezne za Njegovim prisustvom, što je i bila svrha Hrama. Veći problem je bilo njihovo neposvećeno srce – nezavršeni Hram bio je samo znak njihove ravnodušnosti. Kada je neko posvećen određenom zadatku ili drugoj osobi, nju ili njega protivljenje neće lako zaustaviti. Neobavljanje posla koji je trebalo završiti ukazivalo je na nedostatak predanosti Božjeg naroda Bogu; pa ipak je Božje ohrabrenje probudilo narod iz njihove letargije i straha i motivisalo ih da ponovo započnu obnovu Hrama. Nakon toga, nisu se kolebali u svom radu. Završili su Hram pet godina kasnije. Ponekad smo previše zaokupljeni zemaljskim pitanjima i udobnostima. Ono što nam je tada potrebno jeste podsetnik šta je u životu važno.

Hronologija rada u Knjizi Nemijinoj

- 445/444. godina p. n. e. – Nemija dolazi u Jerusalim (Nemija 1; 2)
- Rad nailazi na protivljenje (Nemija 2,11–20; Nemija 4,1–23; Nemija 6,1–14)

- Posle 52 dana (manje od dva meseca) zid je završen (Nemija 6,15–19)

Nemija 4

Sanavalat, koji je zajedno sa Tovijom upravljao Samarijom severno od Jude, pretio je Nemiji i Jevreje je izvrgao podsmehu i ruglu. Sa Jevrejima ga je povezivalo srodstvo sa Prvosveštenikom (putem braka) i zato je bio svestan da će se njegova moć nad jevrejskim narodom smanjiti kada se obnovi zid. Smatrao je da Jevreji nisu dovoljno snažni, da su manje vredni i da je zadatak koji je trebalo da ispune bio pretežak za njih. Izjavio je da Jevreji nikada neće ponovo izgraditi zid. Drugi glavari u regionu pridružili su se Sanavalatu i stupili u politički savez u nameri da zaustave Izrailjce. Arapi su bili pod vođstvom Gisema i zauzimali su teritoriju južno od Jude, Amonci su živeli na istoku na persijskoj teritoriji, a Azot se nalazio zapadno od Jude. Prema tome, Juda je u potpunosti bila okružena neprijateljskim snagama. Dok se izrailjski narod plašio, Nemija je to smatrao uvredom za Boga i jevrejski narod. Božje ime i ime izrailjskog naroda bilo je osramoćeno od strane neprijatelja, pa je on zavapio Bogu da „čuje“ i da „obradi rug njihov na njihovu glavu“ (Nemija 4,4). On nije uzvratilo istom merom, već je molio Boga da preuzme sve u svoje ruke. Nemija je bio siguran da mu je Bog naložio da vodi izgradnju zida, što je potvrđeno povoljnim carevim odgovorom, kao i odgovorom izrailjskog naroda. Budući da su se preteće reči njihovih suseda poigrale njihovom maštom i uplašile ih, Nemija je ohrabrio narod da se „bore“, jer je Bog „velik i strašan“ (Nemija 4,14) i On „vojevaće za nas“ (Nemija 4,20). Nemija je okupio Jevreje i pojedine grupe u punoj borbenoj opremi postavio u svakom otvoru u zidu, što je omogućilo neprijateljima da ih vide. On je pokazao svetlu da su spremni za napad.

Strategija je dala rezultate; planovi neprijatelja su propali. Jevreji su ponovo uvideli da mogu da imaju poverenje u Boga i da ne smeju da dozvole da im se neprijatelji učine većim od njihovog Boga. I pored još nekih pretnji koje su im bile upućene, Izrailjci su nastavili da grade, sve dok zid nije bio završen za samo 52 dana rada (Nemija 6,15).

PRIMENA U ŽIVOTU

Stalno smenjivanje rada i obustavljanja radova bilo je posledica straha šta će im ljudi učiniti. Pretnje neprijatelja, carevi dekreti o zabrani radova, i njihov mali broj, sve je to bio razlog da odustanu od rada.

1. Kako je prorok Agej motivisao narod da uspešno zajedno radi na obnovi Hrama?
2. Šta se događa kada stalno iznova razmišljamo o tome šta bi moglo da se dogodi? To samo pogoršava stvari, zar ne? Možemo se toliko brinuti dok posledice ne postanu strašne i naša nas očekivanja i misli osujete da se oslonimo na Boga i idemo napred. Prepreke nam se čine velikim i zaboravljamo da Bog obećava da „vojevaće za nas“. Kako možemo biti kao Nemija i negovati snažnu veru da će Bog, zaista, biti sa nama?

3. Koje osobine vođe možemo usvojiti od Nemije dok ohrabrujemo ljude oko sebe?
4. Kakvi činioci su vas uplašili i sprečili da vršite Božje delo?
5. Šta možete da učinite da ohrabrite one koji se, pritisnuti životnim poteškoćama, plaše izazova sa kojima se suočavaju i teško im je da poveruju da Gospod „vojevaće za nas“?

5. Kršenje duha zakona

OPŠTI PREGLED

Ključni tekst: Nemija 5,11.15.16.

Središte proučavanja: Nemija 5

U petom poglavlju Knjige Nemijine opisuje se kako se Nemija bori sa nepravdom među izgnanicima. Dok grade jerusalimski zid, ujedinjeni da se bore protiv neprijatelja, među ljudima različitog položaja ne vladaju dobri odnosi. Glad u zemlji ostavila je pojedine porodice bez novčanih sredstava i mogućnosti da plate persijske poreze ili kupe hranu.

Jevreji iz tog razloga zalažu svoje domove, polja i vinograde. Kada zalaganjem imovine ne uspeju da poboljšaju svoju finansijsku situaciju, moraju da pronađu druge načine da plate poreze i obezbede hranu. Pošto je dužničko ropstvo bilo uobičajena pojava u to vreme, Izrailjci, držeći se običaja, prodavali su svoju decu ili sebe svojim rođacima da bi mogli da odrade dug. Kada Nemija saznaje da Izrailjci kupuju svoje sunarodnike da bi obezbedili te porodice, njegov gnev raste. Iako je ovaj običaj bio dozvoljen zakonom, Nemija mu se protivi jer ga smatra nepravедnim. Suprotstavlja se nekim od najuticajnijih Jevreja i vođa. Postavlja pitanje da li je pravedno da narod sada, kada je stekao slobodu u Izrailju, ponovo izgubi slobodu od ruku svoje braće i sestara. On konačno uverava vođe da je njihovo ponašanje etički pogrešno i oni vraćaju sve što su uzeli od siromašnih. Nemija je primer zalaganja za ono što je ispravno, čak i kada uticajni ljudi čine napravdu. Njihov položaj i ugled ne sprečavaju Nemiju da podigne svoj glas protiv onoga što je pogrešno.

KOMENTAR

Struktura 5. poglavlja Knjige Nemijine

Nemija 5 ima jasnu tematsku strukturu i može se podeliti na sledeće delove:

1. Nevolje naroda, njihove žalbe i Nemijino odlučno delovanje (Nemija 5,1–13)

a) Razlozi nezadovoljstva naroda (Nemija 5,1–5)

b) Nemijin gnev i ukor (Nemija 5,6.7a)

c) Nemija saziva zbor i optužuje vođe (Nemija 5,7b–8a)

d) Vođe ćute (Nemija 5,8b)

e) Nemija opominje vođe da hode u strahu Božjem, da vrate imovinu narodu i nadoknade gubitke (Nemija 5,9–11)

f) Pozitivan odgovor vođa (Nemija 5,12a)

g) Zakletva vođa, Nemijin simboličan postupak, narod zahvalno hvali Gospoda (Nemija 5,12b–13)

2. Nemijina dvanaestogodišnja revna i nesebična služba (Nemija 5,14–16)

3. Nemijino svakodnevno velikodušno deljenje hrane brojnim ljudima i posetiocima (Nemija 5,17.18)

4. Nemijina molitva za milost (Nemija 5,19)

Nemija se suočava sa tlačenjem/nepravdom

Usred napornog rada za Gospoda, protiv poglavara Božjeg naroda izraženo je veliko nezadovoljstvo. Siromašni su bili potlačeni, gladovali su, deca su im postajala robovi, polja i vinogradi su im oduzimani.

Kada je Nemiji rečeno šta se događa među Jevrejima, on se „rasrdi vrlo“. Reč prevedena kao „rasrditi“ glasi *kharah* i znači „biti ljut“ ili „goreti od gneva“. *Kharah* ukazuje na snažnu i gnevnu reakciju. Ova reč često se javlja u Bibliji. Na primer, na nju nailazimo na početku Biblije. Upućuje na Kainov gnev kada shvata da njegova žrtva nije prihvaćena, ili na Mojsijev gnev kada ugleda kako narod pleše i klanja se teletu (2. Mojsijeva 32,19.22). Međutim, reč *kharah* koristi se, takođe, da označi Božji gnev, koji raste kada izrailjski narod čini zlo (2. Mojsijeva 4,14; 2. Mojsijeva 32,10.11; 4. Mojsijeva 11,1.10.33).

Isti izraz „rasrdi se vrlo“ javlja se i u sledećim tekstovima. U tekstu 1. Mojsijeva 34,7. nailazimo na ovaj izraz kada je Dina osramoćena. Njena braća (Jakovljevi sinovi) postaju veoma gnevni i na kraju se svete stanovnicima Sihema ubijajući sve muškarce u gradu. U tekstu 2. Samuilova 13,21. car David se gnevi kada čuje da je njegov sin Amnon obljudio sestru Tamaru (mada, on ne čini ništa u gnevu u vezi sa ovom nepravdom). Ovaj izraz se treći put upotrebljava u tekstu Nemija 4,7. kada neprijatelji Jevreja saznaju da Izrailjci obnavljaju zidove. Neprijatelji osećaju veliki gnev jer plan obnove smatraju ozbiljnom pretnjom njihovoj vlasti u zemlji. Dva teksta tiču se veoma ozbiljnog prestupa obljube, što nam daje povoda da izveštaj o nepravdi u Knjizi Nemijinoj sagledamo, takođe, kao ozbiljan prestup. Nemija je isto toliko ljut zbog onoga što čuje kao oni koji su saznali za obljubu svoje sestre ili kćeri. Nemija stavlja nepravdu i neetičko ponašanje u istu ravan. On i tlačenje posmatra u istom svetlu. Otrežnjujuća je pomisao da je ugnjetavanje u Nemiji probudilo toliko

snažna osećanja gneva. On je na ugnjetavanje Jevreja lično reagovao kao da su članovi njegove porodice bili ugroženi.

Međutim, Nemija ne postupa naglo, već „smišlja u srcu“ o tamošnjim prilikama. Reči upotrebljene u ovom izrazu su *malakh* i *levav*. *Malakh* ima dva glavna značenja: 1) „vladati kao car“ ili „postati car“ i 2) „razmišljati“ ili „pažljivo razmotriti“. *Levav* znači „srce“. Izraz doslovno glasi „u mom srcu“. Kada spojimo reči, izraz kaže da je Nemija pažljivo razmotrio to pitanje u svom srcu. Budući da su srce i um sinonimi u jevrejskoj misli, to znači da Nemija razmišlja i pažljivo procenjuje šta treba učiniti u vezi sa ugnjetavanjem i nepravdom među Jevrejima. Prema tome, još jedna važna pouka koju možemo naučiti od Nemije u ovom izveštaju jeste da na nepravdu ne treba da reagujemo u gnevu, već da odvojimo vreme da razmislimo kako bi bilo najbolje da postupimo.

Dobro je i važno pokazivati snažna osećanja protiv nepravde; međutim, to ne opravdava svaki gnev. Na primer, Kainov gnev prema bratu Avelju bio je neprimeren. Ravnodušnost prema zlu jedan je od najgorih greha. Kada ljudi vide nepravdu i okrenu glavu kao da nije njihov problem u pitanju, oni pokazuju svoju nezainteresovanost i gubitak osećaja prema grehu. Veoma je opasno kada smo emocionalno hladni i ne reagujemo na nepravdu. Naš Bog je Bog pravde; On je uvek na strani potlačenih. Često su proroci ukoravali Božji narod što nisu zaustavili nepravdu. Proroci su podsticali narod da se dobro ophode prema siromašnima i da im pomažu, poučavajući narod da budu milostivi prema udovicama, siročadi i strancima (na primer, videti: 5. Mojsijeva 10,18; 5. Mojsijeva 14,29; 5. Mojsijeva 24,19; 5. Mojsijeva 27,19; Zaharija 7,10).

Nakon ukoravanja jevrejskih knezova i poglavara, koji su ćutali i ništa nisu odgovarali, Nemija saziva „veliki zbor“ da bi se vođe suočile sa teškim posledicama svog bezobzirnog ponašanja i sa tim kako je ono uticalo na mnoge ljude. Štaviše, veliko mnoštvo delovalo je zastrašujuće, i postojala je veća mogućnost da će se vođe složiti sa njegovim zahtevima. Što je najvažnije, Nemija apeluje na njihovu odgovornost pred Bogom. „Ne treba li vam hoditi u strahu Boga našega da nam se ne rugaju narodi, neprijatelji naši?“ (Nemija 5,9) Nemija nekoliko puta u knjizi (Nemija 5,9.15; Nemija 7,2) koristi izraz „bojati se Boga“ ili „strah od Boga“.

Misao o „strahu od Boga“ trebalo je da podseti Jevreje na njihovu želju da „hodaju“ sa Bogom, da donose odluke u skladu sa Njegovom voljom, i da svoj život posvete Njemu. Zato su se Jevreji vratili u Jerusalem; došli su da bi živeli kao „odgovoran Božji narod“. Uvideli su da su njihovi očevi napustili Boga, i želeli su to da promene. Nemijin ukor ih je učutkao, jer su konačno shvatili da nisu besprekorno živeli i da su se vratili navikama kojima su naučeni u prošlosti ili koje su usvojili od okolnih naroda. Oni ne mogu biti svetlost drugim narodima ako se ponašaju isto (čak i u manjoj meri) kao ranije, ugnjetavajući radi ličnog dobitka one koji imaju manje sreće.

Nemija nije izražavao nezadovoljstvo zbog pozajmljivanja, jer je i on lično pozajmljivao ljudima pšenicu i novac. On je govorio protiv naplaćivanja kamate. Dakle, on je zahtevao da vođe vrate imovinu koju su oduzeli i kamatu koju su naplatili.

Neverovatno je to što su vođe pozitivno odgovorile i obećale da će sve vratiti. Sveštenici se zatim sazivaju kako bi poglavari izgovorili zakletvu pred njima (Nemija 5,12.13). „I učini narod po toj riječi.“ (Nemija 5,13) Tekst ukazuje da je posle ove zakletve sav narod – plemići, službenici i ostalo stanovništvo – radilo zajedno, utvrđujući nove poslovne metode koje su podržavale prava naroda.

Nemijino staranje o drugima

Poglavlje se završava odlomkom koji objašnjava da je Nemija bio upravitelj Jude. Iako je imao svako pravo da zahteva porez od naroda kojim je upravljao, on je živeo po savesti i nije dodavao teret već napaćenom stanovništvu koje je moralo da šalje porez Persijancima. Umesto toga, Nemija je koristio svoj novac (platu koju je dobijao od Persijanaca) da se stara o ljudima u svom domaćinstvu i svima onima kojima je bio potreban obrok. Velikodušno je nudio drugima ono što je imao. On nije obavljao svoj posao da bi se obogatio, već da služi. Nemija je u svom životu primenio sledeće reči: „Koji hoće da bude veći među vama, da vam služi. I koji hoće prvi među vama da bude, da bude svima sluga.“ (Marko 10,43.44) On je podsticao pravdu i poniznu službu.

PRIMENA U ŽIVOTU

Iskoristite sledeća pitanja kao uvod u lekciju za ovu sedmicu:

Šta je, ili šta je bilo, najteže što ste ikada morali da učinite da biste se postarali za svoju porodicu ili voljene? Podelite to sa svojim razredom.

Kao učitelj budite spremni da podelite svoja lična iskustva. Kada vi kao vođa to učinite, ohrabrujete i druge u tome. Deljenje iskustava dovešće do veće bliskosti u razredu. Kao što je Nemija brinuo o ljudima, mi takođe pokazujemo brigu kada međusobno delimo iskustva kao braća i sestre. Svi prolazimo kroz teške trenutke, i ohrabrujuće je čuti od drugih šta su doživeli i kako su se kao Isusovi sledbenici izborili sa određenim poteškoćama.

Postavite sledeća pitanja na kraju lekcije kako biste dalje razvili ovu misao i primenu:

1. Razmišljajte sa svojim razredom šta naročito možete da učinite da biste pomogli siromašnima, odbačenima ili ugroženima u svojoj sredini. Kako možete podsticati različitost? Kakav projekat vaš razred može da prihvati i unese promenu u nečiji život?

2. Na koje načine možete biti kao Nemija i odlučno se suprotstaviti nepravdi? Razmislite o sledećem:

a) Na koje se načine možete suprotstaviti nepravdi u domu?

b) Na radnom mestu?

c) U školi?

d) U društvu prijatelja?

3. U Nemijino vreme tlačenje je bilo posledica pozajmljivanja i naplaćivanja kamate, i zahtevanja od osoba da postanu robovi. U današnjem svetu (ili u vašem pozivu), čega treba da se čuvamo da bismo izbegli ugnjetavanje drugih?

6. Čitanje Reči

OPŠTI PREGLED

Ključni tekst: Nemija 8,8; Isus Navin 1,8; Jovan 5,39.40.

Središte proučavanja: Nemija 8

Ova lekcija usredsređena je na to koliko je važno da provodimo vreme proučavajući Božju Reč. Izrailjske vođe i narod pokazuju izuzetnu ljubav prema Bogu i Njegovoj Reči time što mnoge sate provode slušajući čitanje Pisma. Događaji u ovom poglavlju odvijaju se u sedmom mesecu (Tišri), koji je značajan zbog tri sveta dana i praznika koji su se slavili prvog, desetog i petnaestog dana u mesecu (Praznik truba, Dan pomirenja i Praznik senica). Jezdra i Nemija su prvog dana, zajedno sa drugim vođama, pozvali narod, uključujući i decu, na skup na kome su Leviti čitali i objašnjavali Božju Reč. Narod je satima slušao izveštaje o svom nasledstvu, i o Božjoj silnoj prisutnosti i vernosti prema njima. Čitanje i objašnjavanje (i prevod) od strane Levita duboko su dirnuli narod. Slušanje poruka iz Mojsijevih knjiga uverilo ih je u njihovu grešnost i Božju svetost, što ih je nagnalo da zaplaču.

Nemija i Leviti ohrabрили su narod da ne plače, da ne bude žalostan, već da se raduje u Gospodu zbog Njegove velike ljubavi prema njima. Zahvaljujući dugom čitanju Petoknjižja, narod je saznao da petnaestoga dana tog meseca treba da proslave Praznik senica. Zato su se ponovo skupili da proslave zaboravljeni i zapostavljeni praznik svetkujući sedam dana. Za to vreme živeli su u senicama na krovu, u svojim dvorištima ili na pojedinim mestima u gradu i proučavali Božju Reč. Osmi dan se završio svečanim skupom.

KOMENTAR

Pošto je tekst od 8. do 10. poglavlja Knjige Nemijine napisan iz tačke gledišta trećeg lica, umesto iz ugla prvog lica, kao u ostatku Knjige, moguće je da su 8, 9. i 10. poglavlje sastavljeni kao teološko središte koje objašnjava stanje Izrailja i njihovu posvećenost Bogu. Događaji u ovim poglavljima verovatno su se odigrali nakon što je Nemijina grupa stigla u Jerusalim. Vredno je pažnje da se Jezdra javlja u 8. poglavlju, pošto se spominje zajedno sa Nemijom samo u tekstovima Nemija 8,9. i Nemija 12,26. Jasno je da je tema ove literarne jedinice Nemija 8–10 posvećenje Bogu čitanjem Pisma, priznanjem i obnavljanjem zaveta. Jezdra se ponovo javlja u narativu jer je njegova uloga da podstakne narod da proučava Božju Reč, a ne izgradnja u fizičkom smislu. Tekst Nemija 1–6 (kao i

Jezdra 1–6) usredsređuje se na građevinske projekte, ali pažnja se zatim usmerava na izgradnju Božjeg naroda (Nemija 7–13; takođe naglašeno u: Jezdra 7–10). Nemija 8 pokazuje da čitanje Reči ima ključno mesto u iskrenom življenju u Božjoj prisutnosti.

Struktura 8. poglavlja Knjige Nemijine

A. Čita se Knjiga Zakona (Nemija 8,1.2)

B. Narod odgovara i klanja se Bogu (Nemija 8,3–6)

C. Razumevanje pročitanoog teksta (Nemija 8,7.8)

D. Ovaj dan je svet: ne tugujte i ne plačite (Nemija 8,9)

E. Radost Gospodnja je vaša snaga (Nemija 8,10)

D'. Ovaj dan je svet: ne budite žalosni (Nemija 8,11.12)

C'. Prilikom čitanja shvataju da treba da borave u senicama (Nemija 8,13–15)

B'. Narod odgovara i pravi senice (Nemija 8,16.17)

A'. Čita se Knjiga Zakona (Nemija 8,18)

Čitanje Božje Reči

Čitanje Božje Reči važna je misao u 8. poglavlju Knjige Nemijine. Izuzetno je to što je narod satima slušao čitanje, od jutra do podneva (Nemija 8,3), otprilike pet do sedam sati, što pokazuje njihovu otvorenost da poslušaju Boga. Međutim, ovo vreme nije obuhvatalo samo slušanje pročitanih tekstova, već i razumevanje. U stvari, „razumevanje“ predstavlja najvažniju misao u poglavlju.

U poglavlju se reč *bin*, „shvatiti“ ponavlja šest puta (Nemija 8,2.3.7.8.9.12). Upečatljivo je to koliko se često ta reč i misao javljaju. Pisac namerno stalno iznova ponavlja pojam shvatanja da bi privukao našu pažnju. Pored reči *bin*, reč *sakhal* se koristi dva puta i takođe znači „shvatiti“, kao i „biti mudar i razborit“ i „poimati, posedovati mudrost i razboritost“ (Nemija 8,8.13). Na početku poglavlja rečeno je da su se okupili svi koji „mogahu razumjeti“ (Nemija 8,2), misleći na odrasle i decu dovoljno staru da razumeju Pismo. Reč nije trebalo samo da poslušaju i odmah zaborave. Umesto toga, trebalo je da ima značenje i svrhu u njihovom životu, da im pomogne da steknu veću mudrost i da izvrši preobražavajući uticaj. Sticanje znanja se ne svodi na pamćenje lepih pojmova i informacija. Znanje treba da utiče na naše celo biće.

Odgovor naroda

Reči su na zadivljujući način izvršile određen uticaj na skup i oni su zaplakali. Ono što su čuli iz Zakona uticalo je na njihovo razumevanje Boga i samim tim promenilo način na koji posmatraju sebe i svet. Slušanje Božje Reči pomaže nam da uvidimo stvari iz Božjeg ugla i sagledamo sebe kao grešnike. Ljudi danas ponekad, dok čitaju Stari zavet, pogrešno smatraju da pojedinci tada nisu mogli da vide Boga punog ljubavi: ali iz ovog teksta iz Knjige Nemijine vidimo da je upravo suprotno. Sati provedeni posvećeni Božjoj Reči, čitanje o Njegovoj milosti i moćnim delima, nije udaljilo narod od Boga, već ga je uverilo u Božju ljubav i milostivo delovanje. Shvatili su da su neverni, a da je Bog veran. Lepota i sila Pisma je u tome što nas Bog kroz njega navodi i poziva da se okrenemo Njemu, pokazujući nam ko je zaista On – Bog koji nas voli i koji čini najviše što može da nas spase i vrati Sebi.

Vreme posvećeno Božjoj Reči vodi ka ličnom i zajedničkom probuđenju. „Jer je živa riječ Božija, i jaka, i oštija od svakoga mača, oštra s obje strane, i prolazi tja do rastavljanja i duše i duha, i zglavaka i mozga, i sudi mislima i pomislama srca. I nema stvari nepoznate pred Njim, nego je sve golo i otkriveno pred očima Onoga kojemu govorimo.“ (Jevrejima 4,12.13) Čitanje Reči narodu prožima njihovo srce i um i oni odgovaraju dubokim osećanjima. Osećaju žalost jer su svesni svog grešnog stanja; ali, na kraju pokazuju veliku radost zbog saznanja ko je Bog.

Još jedna važna tema koju pronalazimo u ovom poglavlju je uloga vođa u ovom probuđenju. Preobraženje je počelo kada su vođe sazvale zbor kao odgovor na Božje uputstvo iz Njegove Reči. Najverovatnije da su od Jezdre i Nemije učili o Bogu, i da je nepokolebljiva ljubav i posvećenost ovih vođa na njih ostavila snažan utisak. Vođe su iskoristile okolnosti i olakšali prilike. Sledili su Božje naloge, a zatim pripremili plan da dosegnu narod putem čitanja. Nisu stvari prepustili slučaju, već su organizovali ljude koji će čitati, objašnjavati i prevoditi Pismo da bi narod u što većoj meri shvatio ono što se iznosilo.

Želja vođa da uče od Jezdre prikazuje takođe poučljiv duh i stav. Velika je tragedija kada narod smatra da sve zna i da ne treba ni od koga da uči. Nažalost, ovakav stav isključuje spremnost da nas Sveti Duh poučava. Biti otvoren za učenje od drugih, a naročito od Boga, preduslov je za unošenje promena za Boga u svetu.

Radost Gospodnja

Prethodno prikazan vrhunac ili središte hijastičke strukture ovog poglavlja je tekst Nemija 8,10, u kome se ponavlja da je „ovaj dan svet“, a zatim objavljuje: „Ne budite žalosni.“ Zašto? „Jer je radost Gospodnja naša sila (*ma'oz*).“ (Nemija 8,10) Tri puta je narodu rečeno da ne tuguje i ne bude žalostan, već da se raduje. *Ma'oz* znači „utočište, uporište i tvrđava“. U Pismu se takođe prevodi kao „zaštita“, ali se najčešće prevodi kao „krepost, grad ili utočište“. Na primer, psalmista piše o Bogu kao o Onome ko je *ma'oz*, naše utočište i krepost (Psalam 31,4; Psalam 37,39; Psalam 43,2; Psalam 52,7). Reč za radost (*khedwah*) javlja se samo dva puta u Bibliji. Drugi primer nalazi se u tekstu 1.

Dnevnika 16,27, u pesmi u kojoj David hvali Boga u vreme kada je kovčeg zaveta smešten u Šator od sastanka: „Slava je i veličanstvo pred Njim, sila i radost u stanu Njegovu.“

Praznik truba započinjao je duvanjem u šofar (ovnujski rog), označavajući početak priprema za Dan pomirenja; bilo je to vreme (10 dana) preispitivanja i pokajanja.

Da, Jezdra i Leviti govore narodu da treba da prestane da tuguje i plače jer je dan svet. Jezdra kaže narodu da je radost koja dolazi od Gospoda njihova krepost, uporište i utočište. Ako žele da budu čvrsto utvrđeni i snažni onda treba da imaju „radost Gospodnju“. Zapazite, takođe, da su svetost i radost nerazdvojne. Radost potiče iz razumevanja da im je Bog oprostio. Ova radost Gospodnja trebalo je da bude ispoljena kroz jelo i piće sa njihovim porodicama, kroz uživanje u jelu i međusobno druženje. Pored toga, trebalo je da dele hranu sa onima koji nisu imali ništa spremljeno za gozbu. Bilo je odvojeno vreme od 10 dana za preispitivanje pre Dana pomirenja. Međutim, Jezdra želi da narod shvati da nije samo pokajanje neophodno. Iskazivanje radosti zbog onoga što je Bog učinio pružajući spasenje podjednako je važno. Nije trebalo da zaborave obećanje o spasenju, već da mu se raduju.

PRIMENA U ŽIVOTU

Jezdra je poučavao narod da snaga za svakodnevni život potiče iz radosti u Gospodu. Ova pouka skoro da izgleda previše jednostavno. Kako je moguće da je najvažnije rešenje za naše svakodnevne probleme radovanje u Gospodu?

Kada se usredsredimo na radost u Gospodu bez obzira šta se događa u našem životu, verujemo da je On dovoljno velik da reši naše probleme. Ovakvo poverenje u Boga nas podiže i uliva nam hrabrost da se suočimo sa svakim danom. Ne dozvoljava nam da klonemo i sažaljevamo sebe zbog okolnosti u kojima se nalazimo. Umesto toga, pomaže nam da budemo usredsređeni na ono što Bog može da učini, i što je već učinio za nas na krstu.

1. Setite se biblijskih ličnosti koje su se našle u teškim prilikama u svom životu, a ipak su smatrale da ih Bog vodi kroz nevolje. Šta možemo naučiti iz tih primera?

2. Koliko je važan naš stav? Viktor E. Frankl, austrijski psiholog koji je preživeo holokaust je zapisao: „Čoveku sve može biti oduzeto osim jedne stvari: poslednje ljudske slobode – da izabere svoj stav u svakoj datoj okolnosti, da izabere svoj sopstveni put.“ (*Man's Search for Meaning: An Introduction to Logotherapy* [New York: Washington Square Press, 1963], str. 104) Da li se slažete sa ovom izjavom? Razgovarajte o tome. Zašto stav toliko mnogo utiče na naš život?

7. Naš Bog koji prašta

OPŠTI PEGLED

Ključni tekst: Nemija 9,17.

Središte proučavanja: Nemija 9

U 9. poglavlju Knjige Nemijine zabeležena je molitva priznanja izrailjskog naroda. Dvadeset i četvrtog dana sedmog meseca Izrailjci su se ponovo okupili da posvete vreme priznanju, molitvi i postu.

Dan ponovo započinje čitanjem Knjige Zakona. Razmišljajući o Božjoj Reči, osećaju se krivima; narod se zajedno okreće Bogu kajujući se. Međutim, oni se ne kaju samo za tadašnje grehe, već i za grehe koje je narod učinio kroz istoriju.

Oni navode šta je sve narod učinio od Avramovog vremena u trenucima kada nisu sledili Boga. Prikazan je obrazac njihove borbe da hodaju sa Bogom, čak i njihovog napuštanja Boga: ipak Bog im stalno iznova prilazi i spasava ih. Zadivljujuće je to što ih čitanje Tore navodi da spoje izveštaj o ljudskom neuspehu i Božjoj pobedi. Molitva počinje i završava se hvalama upućenim Bogu, kao i molbama da još jednom deluje za njih.

Podsetili su se da će Bog i sada nastaviti da se stara o njima kao što je bio veran u prošlosti. Uprkos nevoljama koje su podneli u svojoj rodnoj zemlji dok su gradili Hram, zidove i grad, Bog ih vidi i neće ih napustiti. Na kraju se obavezuju da će sklopiti zavet sa Bogom.

KOMENTAR

Struktura 9. poglavlja Knjige Nemijine

1. Narod čita Knjigu Zakona (Nemija 9,1–3)
2. Molitva priznanja (Nemija 9,4–38)
 - a) Hvaljenje Boga (Nemija 9,4–8)
 - b) Božja vernost uprkos nevernosti Izrailja, u Egiptu i u pustinji (Nemija 9,9–22)
 - c) Božja dobrota uprkos nevernosti Izrailja u Hananu (Nemija 9,23–31)

d) Hvale i molbe upućene Bogu (Nemija 9,32–38)

Čitanje Knjige zakona

Događaj je bio dobro organizovan: Leviti su čitali iz Pisma četvrt dana, a onda je sledećih nekoliko časova narod priznavao svoje grehe i pogreške, i klanjao se Bogu. Zamislite to snažno iskustvo kada su mnogo časova čitali ili slušali Bibliju, nakon čega je usledilo priznanje i proslavljanje Boga još nekoliko sati, što se čini skoro neverovatnim za tako velik skup. Takvo posvećenje zahtevalo je izuzetnu pažnju i ogromnu žeđ za Bogom.

Možda je želja da vide kako Bog deluje nagnala narod da istrajno traži Boga. Bili su zabrinuti. Njihova briga je prikazana molbom koju su izneli u molitvi: „Nemoj da je malo pred Tobom što nas snađe sva ova muka.“ (Nemija 9,32) Drugim rečima, narod moli Boga da ne previdi šta im se sve dogodilo: nisu dobrodošli u svojoj zemlji od strane okolnih naroda; podneli su progonstvo; i naporno rade pokušavajući da ponovo izgrade voljeni grad. Mole Boga da se umeša, da deluje, vidi i čuje, i odgovori. Na kraju skupa, vođe pozivaju ceo zbor da ustane. Počinju da plaču pred Gospodom i da izgovaraju molitvu zabeleženu u tekstu Nemija 9,5–38, koja spada među najsnažnije molitve zabeležene u Bibliji.

Molitva priznanja

Zajedničkom javnom molitvom i priznanjem zabeleženim u 9. poglavlju Knjige Nemijine pokazuju duboko razumevanje prirode greha, kao i svest o nedovoljnoj ljubavi prema bližnjima. Narod je postio i posuo se zemljom, što su bili spoljašnji znaci da su se ponizili pred Bogom. Ponizan pristup gresima naroda iz prošlosti pokazao je da su povratnici iz zarobljeništva shvatili kako lako mogu upasti u isti obrazac neposlušnosti i nevernosti Bogu kao njihovi očevi. Nisu želeli da se taj krug nastavi.

Izrailjci su priznali grehe naroda zbog kojih su bili odvedeni u ropstvo. Udaljili su Boga iz svojih života, kao da su rekli: „Bože, ne želimo te!“ Pošto Bog poštuje naše želje i ne nameće se, dozvolio je da narod iskusi posledice tog odbacivanja. Možda se najbolji opis šta se događa kada odbacimo Boga nalazi u Knjizi proroka Jezekilja. Jezekilj prikazuje Boga koji odlazi od Izrailja nakon što je narodu slao opomenu za opomenom (Jezekilj 5,11; Jezekilj 8,6). Kada Ga narod ne želi, Bog se povlači. Njegov presto se pomera prema Maslinskoj gori i, pošto više nije prisutan u Jerusalmu, nastupa uništenje (videti: Matej 23,37.38). Kada se Božja zaštita povuče, nastupa sotona, jer on „kao lav ričući hodi i traži koga da proždere“ (1. Petrova 5,8).

Izrailjci se sada osvrću na sve što su učinili kao narod. Bili su užasnuti time kako su rđavo sledili Boga. Štaviše, svaki pojedinac bio je svestan svoje nedoslednosti u hodu sa Bogom.

Ipak, zapazili su određeni obrazac i u Božjoj vernosti. Kao i u Knjizi proroka Jezekilja, izveštaj se ne završava Božjim odlaskom iz Jerusalima (Jezekilj 43,1–5; Jezekilj 48,35); kada su prognani u Vavilon, Bog odlazi sa njima u Vavilon. On nikada ne bi ostavio svoj narod. On ih na kratko pušta da bi ih probudio i ponovo uspostavio zajednicu sa njima, ali ih nikada ne ostavlja. Na kraju Knjige proroka Jezekilja, On obećava da će ih vratiti u Jerusalem i poći tamo sa njima. Povratnici iz ropstva doživeli su da se Bog vratio u izrailjsku zemlju. Bio je sa njima.

U tekstu Nemija 9,20. narod ističe da je Bog dao svog „dobrog Duha“ da ih urazumljuje (*sakhal*). Ova reč se već javlja u 8. poglavlju; i znači „shvatiti, biti mudar i razborit“. Bog daruje najbolje darove. Sveti Duh nije samo dat vernicima u Novom zavetu, već i vernicima u Starom zavetu. Sveti Duh im je bio dat da ih poučava i umudri. To je ono što Sveti Duh čini za nas kada mu dozvolimo da nas „urazumljuje“. Bog je dao Izrailjcima sve što su želeli i što im je bilo „potrebno“ (Svetog Duha, hranu, vodu, carstva, zemlju, pobedu u ratu, studence, vinograde, maslinjake i voćnjake): pa ipak je narod uživao samo u onome što mu je Bog darovao umesto u Njemu samom. Neverovatno, kada su naišla teška vremena i kada je narod zavapio Bogu, On ih je ponovo čuo. Zašto? Zbog svoje velike milosti.

Molitva počinje obraćanjem Bogu – „Ti“ (Nemija 9,5.6) – i završava se rečju „mi“, dok narod vapi Bogu u svom očajanju i slabosti (Nemija 9,37.38). Kontrast između Božje dobrote i vernosti i ljudske grešnosti ne može se prenaglasiti. Priznanje greha menja prilike. Nakon poistovećivanja sa grehom svojih očeva, konačno su izjavili: „Mi smo bezbožno radili.“ (Nemija 9,33)

Iako je tema pokajanja za grehe protkana kroz molitvu, naglašena je tema o Božjoj milosti. Reč za milost je *rakhamim*, i znači „saosećanje, milost i samilost“. Potiče od reči *rekhem*, koja znači majčina utroba. Kao što majka neguje svoje dete i voli ga, tako reč *rakhamim* pokazuje da Bog gaji ljubav i saosećanje prema svojoj deci. Reč za milost šest puta se ponavlja u 9. poglavlju Knjige Nemijine (Nemija 9,17.19.27.28, dva puta u 31). Pored toga, reč *khesed* javlja se dva puta (Nemija 9,17.32). *Khesed* se obično prevodi kao postojana ljubav, ali se može prevesti i kao dobrota ili milost. Pojam Božje milosti i ljubavi poredi se sa nevernošću naroda. Narod je upotrebio sve što je imao za svoja vlastita postignuća, pa ipak ih Bog nije napustio. Odlučili su da se klanjaju drugim bogovima; pa opet ih Bog nije ostavio. Kao što tekst Nemija 9,17. kaže: „Ali Ti, Bože, koji opraštaš, koji si žalostiv i milostiv, koji dugo trpiš i velike si milosti, nijesi ih ostavio.“ Naš Bog je uvek spreman da oprost i promeni naš život.

Još jedan izraz koji Leviti ponavljaju u molitvi glasi: „Ti si ih uslišio s Neba.“ (Nemija 9,27.28) Kad god je narod zavapio Bogu, uvek ih je uslišio. Bog čeka da Mu se obratimo. Kad god to učinimo, On čuje. On ne zanemaruje naše suze ili molbe. Može nam se ponekad činiti da Bog ćuti zato što ne dobijamo odgovore kakve bismo želeli; međutim, On zastaje svaku put kada zavapimo, kao što je zastao zbog slepog čoveka Vertimeja, koji je dozivao Isusa jer je želeo da progleda (Marko 10,46–52). Bog se spustio na goru Sinaj da bi razgovarao sa svojim narodom, iako su Ga kasnije odbacili i

odlučili da se poklone zlatnom teletu. Zašto nas Bog beskrajno prati? Zato što čezne da bude kraj nas. Izrailjci se pozivaju na obećanje da nas Bog uvek čuje. Pošto je čuo njihove pretke, imali su veru da će ih On sada takođe čuti i uslišiti. Tako i čini.

PRIMENA U ŽIVOTU

Kao što su Izrailjci shvatili da mogu da uče iz iskustava i padova svojih očeva, i mi danas možemo da učimo od Izrailjaca.

1. Koji postupci Izrailjaca opisani u njihovoj molitvi se izdvajaju zbog kojih i mi danas treba da budemo pažljivi?
2. Šta je Bog učinio u vašoj prošlosti? Zapišite Njegovo delovanje na listu papira ili nacrtajte vremensku liniju prema sledećim uputstvima:

a) U glavnim crtama prikažite život svoje porodice i njihovu zajednicu sa Bogom. Ubeležite uspone i padove i označite ih. Idite unazad koliko god vam sećanje doseže, beležeći šta se dogodilo u porodici. Označite trenutke kada su članovi porodice prihvatili Hrista. Šta zapažate na osnovu crteža?

b) Sada na listu papira učinite isto za svoj život.

1. Zapišite u kojim trenucima jasno možete da vidite Božje vođstvo.

2. Da li primećujete određene obrasce? Ako primećujete, kakvi obrasci su u pitanju?

Iako su naši padovi stvarni, nada koju imamo je da je Isus milostiv prema nama i da nas pokriva svojom pravednošću. Kao što su Izrailjci imali obećanje o Božjoj velikoj milosti, i mi ga imamo danas. Šta možete staviti u Božje uke, znajući da je Bog pun milosti i ljubavi prema vama?

8. Bog i zavet

OPŠTI PREGLED

Ključni tekst: Nemija 9,38; Nemija 10,39c

Središte proučavanja: Nemija 10

Zavet je bio najviši čin u uspostavljanju odnosa između Boga i Njegovog naroda. Izrailjci su prvo proučavali Pismo, što je dovelo do priznanja krivice i ispovedanja greha (Nemija 8; 9). Nakon priznanja, hvaljenja i molbi Jevreja, izvršeno je obnavljanje zaveta. Nemija ga je prvo potpisao, a zatim 83 glavara iz naroda. Glavari su stavili pečat na dokument, a ostali narod „dođoše te se zakleše i kletvom zavezaše da hodimo po zakonu Božijemu“ (Nemija 10,29). Obećali su potom svoju vernost Bogu dajući četiri zakletve. Zakleli su se 1) da neće sklapati brak sa pripadnicima drugih naroda, 2) da će verno svetkovati Subotu, 3) da će oprostiti sve dugove i 4) da će se starati o Hramu (uključujući davanje desetka i darova).

Drugim rečima, potpisivanje zaveta nije bilo dovoljno. Znali su da mora biti praćeno delima. Njihova posvećenost Bogu morala je biti primetna, pa su zato ponovo kao sveti narod uveli važne aspekte zajednice sa Bogom. Upravo je kroz odnos sa Bogom i odlučnim ponašanjem trebalo da uzrastu kao Božji narod. Odlučujući vid vernosti Bogu i razvijanja ispravnih navika je redovno i istrajno moljenje Boga da nas promeni i da nam pomogne. Uz Njegovu pomoć, i usredsređenošću na Njega, možemo razviti dobre navike i držati se ispravnog puta. Jevreji nisu prepustili svoj rast slučaju, već su marljivo pravili planove određenih aktivnosti koje će ih držati utemeljenima u Bogu.

KOMENTAR

Tematska struktura 10. poglavlja

1. Glavari pečate zavet (Nemija 10,1–27)
2. Narod obećava da će hoditi po Božjem zakonu (Nemija 10,28.29)
3. Obećanja zaveta (Nemija 10,30–39)
 - a) Neće ulaziti u mešovite brakove (Nemija 10,30)
 - b) Svetkovaće Subotu (Nemija 10,31a)

c) Oprostiće dugove (Nemija 10,31b)

d) Služba u Hramu (Nemija 10,32–39)

I Porez za Hram (Nemija 10,32.33)

II Drva (Nemija 10,34)

III Prvine (Nemija 10,35–37a)

IV Desetak (Nemija 10,37b–38)

V Darovi (Nemija 10,39a,b)

VI Sažeta izjava: „Ne ostavljamo doma Boga svojega.“ (Nemija 10,39c)

Od stvaranja do ponovnog stvaranja

Biblijski izveštaj o stvaranju počinje u 1. poglavlju 1. Mojsijeve i obuhvata niz od sedam dana. Vrhunac izveštaja o stvaranju, poznat pod nazivom Prvi izveštaj o stvaranju, jeste sedmi dan, Subota. Ovaj narativ govori ljudima da smo stvoreni zavisni od Boga i da treba da živimo u zajednici sa Njim. Drugo poglavlje 1. Mojsijeve opisuje stvaranje iz malo drugačijeg ugla, ali i dalje u okviru niza od sedam, dostižući vrhunac uspostavljanjem horizontalnog odnosa (čovjek prema čoveku) kroz brak prvog para. Nažalost, zbog greha, Božje delo stvaranja bilo je narušeno od strane ljudskog roda kada su prekinuli svoju zajednicu sa Bogom kao rezultat pokušaja da žive samostalnim životom. Odbacivanje Božjeg prisustva u životu brzo je uvelo svet u stanje pokvarenosti, sve dok Bog nije bio primoran da se umeša, puštajući potop kako bi zaustavio lavinu zla; u suprotnom, uskoro ne bi bilo nikog koga bi mogao da spase.

Zahvalni smo što kad je Bog u pitanju, koji je veran svojoj Reči, uvek postoji nov početak; On ponovo stvara posle potopa u vreme Nojevo. Bog čuva ostatak i kroz njega će doneti spasenje. Ovaj izveštaj o ponovnom stvaranju, napisan u nizu od sedam, dostiže najvišu tačku činjenjem zaveta (1. Mojsijeva 8,1–9,17). Iako je Bog morao da počne ispočetka mnogo puta (Vavilonska kula, Avram, Mojsije, itd.), zavet je ostao središte odnosa između Boga i ljudskog roda.

Prema tome, zavet između Boga i ljudi važan je element misije ponovnog stvaranja u koju je Bog uključen još od čovekovog pada. Zavet je zakonsko uspostavljanje odnosa između Boga i ljudi. To je pokušaj obnavljanja narušenog odnosa između Boga i ljudskog roda. Neophodan je jer čovečanstvo ne veruje Bogu. Kada ljudi imaju poverenje jedni u druge, nije im potrebna administracija ili pravni sporazumi da bi garantovali jedni drugima da će svaka strana u ugovoru ispuniti svoja obećanja. Međutim, Bog zna da je ljudima teško da Mu veruju. Zato je pronašao način da nam pokaže da je On

uvek veran. Zavet je način da nam Bog pokaže da je ozbiljan u vezi sa svojom posvećenošću nama. Bog uvek čini prvi korak. On je inicijator zaveta; On uspostavlja zavet sa nama.

Sklapanje zaveta

Zavet je pravni dokument, sastavljen prema hetitskim ugovorima između dve strane (obično između vrhovnog vladara i njegovih podanika), koji zajednicu čini obaveznom. Najbolji primer kako se zavet sklapao u mesopotamskoj kulturi pronalazimo u 15. poglavlju 1. Mojsijeve, u kome Bog sklapa zavet sa Avramom.

Avram sledi utvrđen običaj uspostavljanja zaveta između dve strane. Doslovni prevod za sklapanje zaveta je „sečenje“ zaveta, jer obuhvata „sečenje“ životinja. U zavisnosti od toga koliko je podanik (sluga) bio bogat, donosio je različite životinje koje su rasecane napola. Podanik je obavljao taj posao rasecanja životinje napola, a zatim je činio zavet sa vladarom. Pošto je Avram imućan, doneo je junicu, kozu, ovna, grlicu i golupče (1. Mojsijeva 15,9). Rasekao je svaku životinju po sredini i postavio delove jedan naspram drugog na zemlju, ostavljajući stazu između njih. Ptice su zbog svoje male veličine ostale cele i postavljene su jedna nasuprot drugoj. Zadatak podanika bio je da sada prođe između rasečenih delova i izjavi nešto što ima sledeći smisao: „Neka se meni učini ono što je učinjeno ovim životinjama ako prekršim zavet.“ Vladar nije prolazio između rasečenih delova, jer je to činila samo ona osoba koja je imala niži položaj u tom odnosu. Dakle, prema običaju, Avram je kao podanik trebalo da prođe između rasečenih delova, mada u tekstu nije posebno spomenuto da je to učinio.

Međutim, iako bismo očekivali da se izveštaj završava ovim postupkom i da je zavet potpun, Bog ne okončava potvrdu zaveta u tom trenutku. Dok Sunce zalazi, Avram iznenada vidi da „peć se dimljaše i plamen ognjeni prolažaše između onijeh dijelova“. U Starom zavetu dim i oganj predstavljaju Boga (dim kao Božje prisustvo spušta se na planinu, a stub od ognja se javlja u pustinji; kasnije, u Novom zavetu, spominju se ognjeni jezici [Dela 2], itd.) Šta to znači? Bog je lično prošao između delova životinja. On nije očekivao da Avram prođe i da zakletvu; sam Bog se zakleo: „Ako prekršim ovaj zavet, neka budem rasečen napola kao ove životinje.“ Ljudi su bili ti koji su stalno iznova kršili zavet. Na kraju, upravo je Bog bio spreman da bude „rasečen“ na krstu i umre za grešne ljude da bi pokazao svoju vernost i neverovatnu ljubav. Bog nikada nije prekršio zavet; ali pošto mi jesmo, On je zauzeo naše mesto i bio rasečen napola; Bog je umro umesto nas.

Bog čini zavet sa nama da bi pokazao svoju posvećenost i dobrotu prema nama. Iako narušavamo zajednicu sa Njim, On neprestano nastoji da je popravi. On želi da nas vrati k Sebi (2. Mojsijeva 19,4; Jovan 12,32).

Obećanja zaveta

Jevreji u Nemijino vreme shvataju da je Bog veran. Žele da se obavežu da će biti Božji sveti narod. Glavari potpisuju dokument svedočeći da žele da budu verni Bogu. Zatim se ostatak Izrailjaca slaže sa ovim i daje zakletvu da će slediti Božji zakon. Svesni su da odgovornost hoda sa Bogom leži na njima: ali hod sa Bogom ne može se svesti samo na razgovor; u pitanju su konkretna dela. Narod mora biti poslušan Božjim učenjima.

Prema tome, nakon što je pokazana namera naroda da bude poslušan, ostatak poglavlja posvećen je opisivanju pojedinosti njihovih obećanja Bogu. 1) Neće stupati u mešane brakove sa pripadnicima okolnih naroda i neće davati svoju decu za one koji nisu posvećeni Bogu. 2) Neće kupovati ili prodavati Subotom i smatraće ga svetim danom, drugačijim danom, shvatajući da se kupovina i prodaja obavljaju ostalim danima u sedmici. 3) Takođe, svake sedme godine oprostiće sve dugove i ostaviti da se zemlja odmara, kao što je naloženo u 25. poglavlju 3. Mojsijeve, u vreme jubilarne godine. Konačno, 4) usredsrediće se na obnavljanje službe u Hramu starajući se o Levitima i sveštenicima davanjem desetka i darova i uređujući sve ostale prinose vezane za Hram. Sveštenici trebalo je da primaju desetak od desetka. U ranim danima, kada su Leviti u velikoj meri bili brojniji od sveštenika, ovaj deo predstavljao je veliki iznos: ali do Nemijinog vremena ostala je tako mala grupa ljudi da je desetak od desetka bio nedovoljan. Činjenica da su se sveštenici složili da primaju ovaj deo pokazuje njihovu nesebičnost i ponizan stav. Ono što su zbor i sluge preduzeli u Hramu pokazatelj je svesrdne posvećenosti Bogu.

PRIMENA U ŽIVOTU

Zavet sa Avramom

1. Zamislite prizor sklapanja zaveta između Boga i Avrama koristeći svih pet čula. Sada odgovorite na sledeća pitanja:

- a) Kakav miris bi se osećao na tom mestu?
- b) Šta biste čuli?
- c) Šta biste okusili da ste tamo?
- d) Šta biste videli?
- e) Kako biste se osećali?

2. Šta mislite o onome što je Bog učinio prolazeći između rasečenih delova životinja u 15. poglavlju 1. Mojsijeve? Šta mislite o čemu je Avram razmišljao dok je Bog „sekao“ zavet sa njim? Šta za vas predstavlja Božje sklapanje zaveta sa Avramom?

Nemijin zavet

1. Zašto su Izrailjci posebno dali ta četiri obećanja? Šta je važno u vezi sa svakim od njih?
2. Zajednica se vratila na početak: radovali su se, tugovali i dali obećanje Bogu. Kada je dao ova nova obećanja, izrailjski ostatak se radovao budućnosti, uvek imajući na umu da nam Bog mora pomoći u hodu sa Njim, i dati nam snagu i veću želju da Mu ostanemo posvećeni. Kakva obećanja vi možete dati Bogu? Šta možete učiniti da biste bili sigurni da ispunjavate svoja obećanja dok gledate u budućnost ispunjenu dubljom zajednicom sa Bogom? Kakvu ulogu Sveti Duh ima u vašoj posvećenosti?

9. Iskušenja, nevolje i spiskovi

OPŠTI PREGLED

Ključni tekst: Nemija 10,29.

Središte proučavanja: Jezdra 2; Jezdra 8; Nemija 7; Nemija 10; Nemija 12

U devetoj lekciji analiziraćemo nekoliko spiskova i rodoslova koje pronalazimo u Knjizi Jezdrinoj i Nemijinoj. Spiskovi obuhvataju: rodoslove onih koji su se vratili u Judu sa Zorovaveljom (Jezdra 2, Nemija 7), a zatim sa Jezdrom (Jezdra 8), kao i nabranje sudova i predmeta koje je Sasavasar (Zorovavelj) vratio u dom Gospodnji (Jezdra 1,7–11) nakon što ih je Navuhodonosor odneo u Vavilon. U 12. poglavlju Knjige Nemijine navodi se spisak sveštenika i Levita da bi se pokazalo da se pravo bogoslužjenje može nastaviti. Pažnja posvećena takvim detaljima svedoči o Božjem staranju čak i kad su sitnice u našem životu u pitanju. Štaviše, svaki od ovih spiskova uči nas određenim poukama. Nabranje sudova iz Hrama vraća nas na Valtasarovu gozbu, koji namerno vređa Boga koristeći ove svete predmete na svojoj gozbi (Danilo 5). Sa druge strane, Kir poštuje Boga i Njegov narod šaljući predmete po narodu nazad u Jerusalim. Spiskovi rodoslova podsećaju čitaoca da Bog ne zaboravlja svoj narod, da On čuva njihove porodice, i da svaka porodica ima određenu ulogu u Božjem delu. Nažalost, nabranje takođe pokazuje da se malo Izrailjaca vratilo u Izrailj. Većini je bilo udobno u novim domovima i kulturi i nisu želeli na krenu na putovanje u Obećanu zemlju. Oni koji su se vratili ispoljili su hrabrost i poverenje u Božje vođstvo, uprkos nesigurnim uslovima u kojima se zemlja obnavljala.

KOMENTAR

Rodoslovi

U tekstovima Jezdra 2 i Nemija 7 navodi se ista grupa povratnika. Ponavlja se nabranje svih ljudi koji su se na kraju vratili u Izrailj i koji su pripadali grupama koje su došle sa Zorovaveljom i Jezdrom. Konačan broj cele grupe koja se vratila u Izrailj iznosi 42 360 (Jezdra 2,64; Nemija 7,66). Međutim, ova cifra je zbunjujuća, jer je znatno veća od zbira cifara datih u ta dva poglavlja:

Lista izgnanika	Jezdra 2	Nemija 7
Izrailjski narod	24144	25406
Sveštenici	4289	4289
Leviti, pevači, vratari	341	360
Sluge u Hramu (potomci Solomunovih slugu)	392	392
Ljudi koji nisu imali dokazano poreklo	652	642
Ukupno	29818	31089

U oba teksta, Jezdra 2 i Nemija 7, konačan broj je isti (42 360), ali ukoliko se broji malo drugačije. Kako možemo objasniti ovo neslaganje? Postoji nekoliko mogućnosti. Moguće je da ukupan broj obuhvata sveštenike nepoznatog porekla (Jezdra 2,61–63) i da, takođe, još neke grupe nisu spomenute. Međutim, krajnja poruka je potpuno jasna: Bog poznaje svoje i nikoga neće zaboraviti (2. Timotiju 2,19).

U tekstovima Jezdra 2 i Nemija 7 navode se različite kategorije ljudi koji su se vratili i utvrđuju se imena porodica, njihovih starešina i predstavnika. Koje posebne kategorije ljudi su navedene? Sveštenici, Leviti, pevači, Netineji (sluge u Hramu), vratari, sinovi Solomunovih slugu, kao i oni koji nisu mogli dokazati da su Izrailjci, ali su bili prihvaćeni u narodu, samo nisu bili deo sveštenstva (Jezdra 2,59-63). Različite grupe naročito ukazuju na različite uloge koje su Jevreji imali radeći za Boga. Svakome od nas dati su drugačiji darovi i zadaci na osnovu snage, darova i talenata koje nam je Bog dao. Svakoga od nas je drugačije stvorio da bismo zajedno činili jedno celovito telo vernika. Pevači su bili isto toliko važni kao i sveštenici, jer su vodili narod u bogosluženju. Sluge u Hramu imale su važan posao da Hram održavaju čistim i uređenim. Takođe su pomagali Levitima u njihovim dužnostima.

Spisak životinja

Zanimljivo je da su životinje takođe nabrojane na ovom spisku ljudi koji su se vratili iz vavilonskog ropstva: 736 konja, 245 mazgi, 435 kamila i 6 720 magaraca (Jezdra 2,66.67). Ovo nabranje mogli

bismo protumačiti kao snažan dokaz da Bog brine i o životinjama. Bog u celoj Bibliji pokazuje svoje zanimanje za sva živa bića. Bog je spasao životinje u Nojevoj barci (1. Mojsijeva 7,2.3.8). Odlučio je da ne uništi Nineviju ne samo zato što su se ljudi pokajali, već zato što su i životinje tamo živele (videti: Jona 4,11). Štaviše, Bog je prilikom stvaranja ljudima dao svečanu odgovornost da Ga predstavljaju i staraju se o svetu koji je stvorio (1. Mojsijeva 1,28). Iste reči ponovljene su posle potopa, mada uz određene poteškoće (1. Mojsijeva 9,2), jer je sada u životinje bio usađen strah od ljudi.

Spisak sveštenika

U 8. poglavlju Knjige Jezdrine, Jezdra književnik beleži rodoslov onih koji su sa njim napustili Vavilon. Samo se oko 5 do 6 hiljada ljudi vratilo sa Jezdrom. Jezdra je najviše bio zainteresovan za rodoslov sveštenika, s obzirom da je i sam bio sveštenik, ali i zato što su sveštenici imali važnu ulogu u tačnom obavljanju službi u Hramu. Prema tome, on započinje izveštaj prateći Finesove (Eleazarov sin) sinove i Itamarove, koji potiče od Arona, prvosveštenika. Zatim, prati političku liniju cara Davida preko Hatusa, a zatim se u ostatku izveštaja osvrće na obične građane. Spomenuto je tačno 12 plemena, što čitaocima podseća na 12 plemena Izrailjevih. Iako se 12 plemena nije vratilo u celini, mali broj Jevreja koji je to učinio bio je podjednako važan kao da je 12 plemena i dalje bilo netaknuto. Jedna od pouka ovog rodoslova je da će Bog bdeti nad povratnicima kao što nikada nije napustio 12 izrailjskih plemena.

Nakon što Jezdra okuplja narod na reci Avi da bi otpočeli putovanje u Jerusalim, postaje žalostan jer Leviti nisu došli. Oni koji su trebalo da poučavaju narod o Bogu i koji su imali najveću ulogu u obnavljanju naroda u njihovom „hodu sa Bogom“ nisu nameravali da se vrata u izrailjsku zemlju. Zato Jezdra preuzima određene korake. On poziva devet glavara i još nekoliko ljudi koji su predstavljeni kao „učitelji“ (Jezdra 8,16) i nalaže im da odu k čoveku po imenu Ido u Kasifiji i da od njega zatraže da im pošalje Levite i pojedine Netineje. Ne zna se mnogo o Idu ili mestu Kasifija, osim da je bilo mesto gusto naseljeno Jevrejima. Jezdra tada hvali Boga jer je Ido poslao 38 Levita i 220 Netineja, koji su bili postavljeni da služe Levitima i pomažu u Hramu. Grupa sveštenika odgovorila je na podsticaj Svetog Duha i odlučila da se pridruži skupu na reci Avi.

U tekstu Nemija 12 zabeležena su imena sveštenika i Levita od vremena prvog povratka iz Vavilona pa sve do vremena Jezdre i Nemije. Da ponovimo još jednom, zapisivanje imena ukazuje na značaj sveštenskih porodica. Izveštaj o posvećenju jerusalimskog zida sledi odmah nakon nabranjanja sveštenika i Levita, jer pre samog izveštaja mora biti utvrđeno da narod ima dovoljno službenika potrebnih za posvećenje, koji su posvećeni i pobožni.

Spisak zlatnih i srebrnih predmeta

Pre nego što su otišli u Jerusalim, Jezdra je proglasio post i vreme molitve. Nije želeo da traži pratnju od cara; umesto toga proveo je vreme na svojim kolenima. Znao je da im treba zaštita na putovanju i da ih Bog izbavi od razbojnika i pljačkaša. Pre polaska u Jerusalim, Jezdra je podelio predmete i darove za Hram između 12 glavara sveštenečkih. Spisak ovih predmeta zabeležen je u tekstu Jezdra 8,24-30. Srebrni i zlatni predmeti bili su dragovoljni darovi Bogu. Kada su primili predmete, Jezdra im govori: „Vi ste sveti Gospodu i ovi su sudovi sveti.“ (Jezdra 8,28) Koncept svetosti bio je ključan u Knjizi Jezdrinoj, jer su povratnici trebalo da posvete svoj život Bogu i postanu Njegovi predstavnici na Zemlji. Jezdra i glavari želeli su da isprave rđava dela koja su njihovi očevi učinili. Izvršavali su misiju za Boga i nameravali su da to ostvare potpunom posvećenošću Njemu.

Spisak životinja za žrtvu paljenicu

Još jedan spisak nalazimo na kraju ovog izveštaja kada izgnanici stižu u Jerusalim. Spisak se sastoji od životinja koje su bile prinete Bogu kao žrtve paljenice nakon što su sigurno stigli u svoj novi dom (Jezdra 8,35). Narod prinosi 12 junaca, 96 ovnova, 77 jaganjaca i 12 jaraca. Neverovatan broj životinja prinesenih na žrtvu paljenicu ukazuje na zahvalnost povratnika. Bili su zahvalni za Božju zaštitu, jer su shvatili da nije slučajno to što su sigurno stigli u Jerusalim. Radovali su se budućim danima. Pošto se Bog pobrinuo za njih na putu, znali su da je imao plan o napretku Izrailja.

PRIMENA U ŽIVOTU

1. Osvrnite se na spiskove koji su prethodno spomenuti i razmislite kakve još pouke možemo naučiti iz svakog od njih.

a) Odgovorite na sledeća pitanja:

1. Zašto je književnik smatrao da je važno da zabeleži spiskove?
2. Zašto je Bog sačuvao ove izveštaje?
3. Šta oni znače za vas danas?
4. Kakve još Božje osobine možete zapaziti u njima, osim da se stara o nama i obraća pažnju na detalje?

2. Svetost je bila važna misao sveštenstva, kao i izrailjskog naroda. U celini, to je razlog zašto je bilo neophodno sačuvati izveštaje o svim sveštenicima i Levitima. U celom Starom zavetu Bog poziva svoj narod da bude svet jer je On svet (3. Mojsijeva 19,2). Biti svet jer je Bog svet znači brinuti o moralnoj čistosti.

a) Da li je svetost i sveto življenje i danas važno? Ako jeste, zašto?

b) Da li se moralno čestita osoba izdvaja u današnjem svetu?

c) S obzirom da mi nemamo starozavetni Hram i sveštenstvo, šta možemo da učinimo da bismo bili sigurni da smo mi, kao adventistički hrišćani, potpuno posvećeni Bogu i da živimo svetim životom?

10. Obožavanje Gospoda

OPŠTI PREGLED

Ključni tekst: Jezdra 3,11.

Središte proučavanja: Nemija 12,27–47.

Da bi se pružio autoritet sveštenstvu iz Jerusalima, 12. poglavlje Knjige Nemijine počinje nabranjem Levita i sveštenika od vavilonskih vremena do vremena Jezdre i Nemije. Kada je utvrđeno da Jevreji imajuiskusne ljude za službu u Hramu, sledeći deo poglavlja usredsređuje se na službu posvećenja jerusalimskog zida. Međutim, ne osigurava zid sigurnost, već Gospod. Prema tome, narod nije siguran ukoliko ih Gospod ne zaštiti. Izrailjci su često posvećivali predmete ili građevine da bi priznali da sila ne počiva u predmetu, već u Bogu (Psalam 127,1.2).

Službu posvećenja jerusalimskog zida započela su dva velika hora koja su se odvojeno kretala kroz Jerusalem i na kraju se sastala u Hramu. „Velike žrtve“ bile su prinete, a narod se veselio „veseljem velikim“. U stvari, narod se radovao toliko glasno da su čak i udaljeni neprijatelji čuli slavlje povodom završetka zida. Kasnije se Nemija postarao da poveri odgovornosti u Hramu kako bi prinosi bili uređeni prema zakonu koji se odnosio na sve Levite i sluge koji su služili u Hramu. Narod je bio uzbuđen što je služba u Hramu ponovo uspostavljena. Želeli su da budu sigurni da su sredstva obezbeđena onima koji služe Gospodu: ne samo u tadašnjem trenutku nego i ubuduće.

KOMENTAR

Očišćenje

Pre nego što su izvršili osvećenje zida, sveštenici i Leviti su se očistili, kao i narod, kapije i zid. Obredi očišćenja uobičajeni u Izrailju simbolički su predstavljali očišćenje od greha i odvajanje radi svetosti. Obredi su uglavnom obuhvatali pranje odeće i kupanje (2. Mojsijeva 29,4; 2. Mojsijeva 40,12–15; 3. Mojsijeva 16,20–28; 4. Mojsijeva 19,7).

U Izrailju je postojalo nekoliko obreda očišćenja. Najvažniji obred očišćenja obavljao se za svakoga ko je došao u dodir sa mrtvim telom. S obzirom da smrt odražava stanje smrtnosti koje je posledica greha, osoba ili osobe morale su da se podvrgnu posebnom očišćenju, proceduri opisanoj u tekstu 4. Mojsijeva 19. Sveštenik bi spalio crvenu junicu bez mane, čiji je pepeo stavljan u posudu sa vodom. Čista osoba uzimala je isop, umakala u vodu, a zatim škropila predmete ili ljude koji su se

smatrali nečistim. Ukoliko voda očišćenja nije bila škropljena po onima koji su bili nečisti, onda je njihova nečistota ostajala na njima (4. Mojsijeva 19,13).

Na Dan pomirenja, sveštenik koji je obavljao čišćenje Svetilišta i prinosiso žrtve za svoje grehe i grehe naroda menjao je svoju odeću. Pre nego što je oblačio „svete haljine“, oprao bi svoje telo (3. Mojsijeva 16,4). Posle završetka službe, sveštenik je skidao „svete haljine“ i još jednom kupao svoje telo (3. Mojsijeva 16,23.24). Osoba koja je puštala žrtvenog jarca činila je to isto pre povratka u izrailjski logor (3. Mojsijeva 16,26).

Druge vrste očišćenja uključivale su očišćenje sveštenika (2. Mojsijeva 29,1–9), koji su prali svoje ruke i telo (2. Mojsijeva 30,17–21; 2. Mojsijeva 40,12–14.30–32); očišćenje od gube (kao što greh vodi u smrt, tako se i guba završava smrću [3. Mojsijeva 13,6.34]); telesna tečenja (3. Mojsijeva 15,1–30; 5. Mojsijeva 23,10.11); čišćenje Levita (4. Mojsijeva 8,5–7). Pošto su sveštenici i Leviti učestvovali u posvećenju zida, izvršili su očišćenje prvo pranjem ruku i stopala, i možda tela. Zatim su očistili narod, od kojih se najverovatnije tražilo da se okupaju, a možda čak i da operu svoju odeću. Pored toga, u Bibliji se spominje da su kapije i zid bili očišćeni, što znači da su bili poštropljeni vodom.

Voda očišćenja nije bila čudesna sama po sebi; već je Božja Reč bila ta koja je objavila da se narod obredom očišćenja čistio od greha i smrti. Obred je služio kao simbol čistote. Svetost i čišćenje od greha bili su važni prilikom pristupanja Bogu u ceremoniji posvećenja. Obred očišćenja pokazivao je da je Hristova krv očistila i pokrila narod. Služba očišćenja uključivala je oproštenje greha. Kada se narod ponizio pred Bogom i okupao, priznao je da mu je potrebna pomoć; da mu je potrebno da ga Bog očisti. Bog je morao da ih učini celima i svetima, jer svojim delima to nisu mogli da postignu; ipak, Bog je zahtevao da se obavi postupak pranja kao vidljivi podsetnik Njegove preobražavajuće sile u životu Njegovog naroda.

Velika radost

Glavni deo ceremonije posvećenja obuhvatao je muziku i bogoslužjenje. Kao prvo, Leviti i pevači okupljali su se u Jerusalimu; mnogi od njih živeli su izvan Jerusolima, a u grad su dolazili samo kada je bio njihov red za službu. Sveštenici, Leviti i pevači proslavljali su Božje staranje o njima izražavanjem zahvalnosti (rečima priznajući šta je Bog učinio) i pevanjem pesama hvale Njemu. Harfe i drugi žičani instrumenti pratili su dva velika hora dok su pevajući odvojeno prolazila Jerusolimom, i koja su se na kraju ponovo udružila u Hramu i glasno pevala (Nemija 12,42). Izraz doslovno kaže da su se pevači čuli. Njihova radost nije mogla biti ograničena ili potisnuta, pošto je bila iskazana glasnim rečima hvale. Glasno su pevali jer su bili preplavljeni radošću zbog brzog završetka zida i načina na koji je Bog ostvario uspeh za njih.

Kada je položen temelj za Hram nakon njihovog povratka iz vavilonskog ropstva 537/536. godine p. n. e., narod, sveštenici i Leviti hvalili su Gospoda (Jezdra 3,10.11). Isto se dogodilo u Nemijino vreme nakon završetka jerusalimskog zida. Svi su hvalili Gospoda, a dva naimenovana hora izrazila su zahvalnost Gospodu za završen posao (Nemija 12,31.38).

Narod se veoma radovao. Četrdeset i treći stih doslovno kaže da ih Bog *samach* (razveseli) velikim *samach* (veseljem). Reč *samach* javlja se pet puta u samo jednom stihu. Jednom se javlja u 44. stihu, kada se narod raduje zbog sveštenika i Levita koji su služili u Hramu. Zatim se ponovo spominje u 27. stihu koji predstavlja uvod u ceo izveštaj, navodeći da je narod pozvao Levite da proslave posvećenje s veseljem (*samach*).

Prema tome, ova reč se u poglavlju koristi tačno sedam puta, što bi trebalo da ukaže čitaocima da je nešto važno u pitanju. Broj sedam u Bibliji je broj punine, završetka i savršenstva. Dakle, *samach* koje narod doživljava je potpuno. Bog ih je razveselio. Njihov čin veselja pokazuje šta predstavlja istinsku radost u životu, jer su se oni veselili zbog onog što je Gospod učinio. Pouka za nas danas je da slavimo ono što Bog čini u našem životu, ne previđajući njegova dela dobročinstva, niti ih uzimajući kao nešto što se samo po sebi razume. Mi treba da slavimo Njegovo providenje. Priznanje Božjih blagoslova i vođstva navodi na zahvalnost i emocionalnu stabilnost. Zahvalnost nas čini srećnima i pobedonosnima.

Radost je odlučujući aspekt bogoslužjenja, kao i poštovanje Boga, koji može biti definisan kao iskustvo divljenja kroz lični susret sa Bogom. Ravnoteža između radosti i poštovanja veoma je važna, ali se ipak, nažalost, često previdi. Ukoliko se na bogoslužjenju iskaže poštovanje prema Bogu, ali ne i radost, onda ono postaje suvoparno i usiljeno. Sa druge strane, kada je samo radost prisutna, a poštovanje se ne uzima u obzir, bogoslužjenje tada naginje tome da bude ispunjeno emocionalnošću a ne istinom. Prema tome, naše bogoslužjenje mora da obuhvata obe strane. Poštovanje i radost zajedno stvaraju pravu atmosferu na bogoslužjenju. Izrailjci su shvatili potrebu za ovom ravnotežom dok su se glasno radovali celim svojim srcem, i u isto vreme hvalili Boga zbog onoga što je učinio. Njihovo bogoslužjenje temeljilo se na istini i Božjim delima, ne na emocijama. Pojedinci koji idu od bogoslužjenja do bogoslužjenja da bi iskusili „duhovno ushićenje“ promašuju suštinu hvaljenja Boga. Naše bogoslužjenje uvek mora biti utemeljeno na Isusu, ne na našim osećanjima: pa ipak su Izrailjci gajili osećanje radosti i sreće dok su hvalili Boga. Ova osećanja radosti bila su data od Boga i temeljila su se na istini o tome ko je Bog i šta je učinio. Traženje Boga u životu kao i služenje Njemu drži nas utemeljenima u Njegovoj blagodati i zahvalnosti.

PRIMENA U ŽIVOTU

Očišćenje

Obredi očišćenja predstavljaju očišćenje od greha, pripremu za dolazak pred Boga i priznanje da smo „prljavi“ bez Njega. Iako mi danas ne učestvujemo u obredima očišćenja, na koji način možemo primeniti načelo koje se krije iza ovog obreda? Možemo doći Bogu onakvi kakvi smo, ali ne na bilo koji način. Kako treba da pristupimo Bogu? Šta moramo da učinimo da bismo se ponizili pred Njim? Na koje načine možemo prikazati ovakav stav u svom životu danas?

Radost

1. Pročitajte Psalam 136, koji obiluje rečima hvale upućene Bogu. Čemu nas ovaj Psalam uči u vezi sa bogoslužjenjem? Kakve različite situacije su opisane u trenutku kada pristupamo Bogu? Zbog čega sve psalmista proslavlja Boga?
2. Kako možete biti sigurni da vaša crkva hvali Boga obraćajući pažnju na ravnotežu između radosti i poštovanja?
3. Pevači i svirači u Starom zavetu imaju istaknutu i važnu ulogu u bogoslužjenju i službama u Hramu. Kako možemo biti sigurni da u svojoj crkvi danas cenimo one koji se bave muzikom?
 - a) Razmislite o načinima na koje vaša crkva ili uzdiže muzičare kao Božje slugе ili ih potiskuje u stranu, ili možda čak i obeshrabruje. Kako na značajne načine i uz poštovanje vaša crkva može uključiti pijaniste i druge grupe u bogoslužjenje?
 - b) Razmislite o posebnim načinima na koje, kao crkva, možete pomoći muzičarima i pevačima da shvate da njihovi bogomdani darovi obogaćuju službu u crkvi i čine je još vrednijom.
4. Ako vam nedostaje radosti u ličnom životu kada hvalite Boga, šta možete da učinite da ponovo vratite „prvu ljubav“?

11. Narod pada u stari greh

OPŠTI PREGLED

Ključni tekst: Nemija 13,22.

Središte proučavanja: Nemija 13,1–22.

Poglavlje počinje kratkom napomenom o zabrani zabeleženoj u Mojsijevim knjigama, koja se odnosi na to da se Amoncima i Moavcima ne dozvoli da učestvuju u okupljanju Izrailjaca prilikom gozbi i svečanih sabora. Prema Nemijinim rečima kada je narod čuo taj zakon o nemešanju sa idolopoklonicima (5. Mojsijeva 23,3), „odlučiše od Izrailja sve tuđince“ (Nemija 13,3). Takav je uticaj zakon imao na um i srce naroda.

Poglavlje se zatim okreće opisivanju reformi koje je Nemija uspostavio kada se vratio iz Vavilona. Car Artakserks ga je pozvao da se vrati u Persiju, ali mu je kasnije dao dozvolu da ponovo otputuje u Izrailj. Dakle, posle određenog odsustva, Nemija se vratio u Jerusalim. Možda je čuo glasine o sumornim prilikama u Izrailju koje su zavladale otkako je otišao i o iskvarenim vođama koje su preuzele vlast. Zaista, nakon što je Nemija stigao u Jerusalim, saznao je da je Elijasiv, poglavar sveštentički, dopustio Toviju, Amoncu, da boravi u jednoj od prostorija Hrama. Prva reforma koju je Nemija sproveo bila je da izbacii Toviju i prostoriji vrati prvobitnu namenu, da se u nju odlažu darovi u vidu žita i tamjana. Druga reforma ticala se Levita i pevača koji nisu primali desetak i darove koji su im pripadali. Možda je narod obeshrabrila loša uprava Hramom, pa iz tog razloga nisu davali svoje desetke i darove. Nemija je obnovio sistem desetka i postavio nastojnike nad određenim delovima Hrama tako da iskvareni prvosveštenik nije imao kontrolu nad tim. Na kraju, Nemija je uspostavio ispravno svetkovanje Subote. Naložio je da se kapije grada Subotom zatvore da bi zaustavio trgovinu i zapretio je onima koji su i dalje kupovali i prodavali izvan zidova Jerusalima. Njegova revnost prema ispravnom svetkovanju Subote predstavlja primer do današnjeg dana.

KOMENTAR

Desetak

Jedan od elemenata koji je Nemiji bio izuzetno važan bio je davanje desetka. On je obnovio tu praksu u Izrailju, jer službe u Hramu nisu mogle pravilno da se obavljaju bez njega. Zašto se Nemija tako snažno zalagao da vrati davanje desetka?

Kada se spomenu deseci i darovi, često se na osnovu teksta Malahija 3,10. usredsređujemo na nagradu koju ćemo primiti. U ovom tekstu Bog kaže Izrailjcima da Ga „okušaju“ kad je desetak u pitanju, jer ukoliko Mu daju desetak, On će ih blagosloviti. On lično kaže: Ja ću vam „otvoriti ustave nebeske i izliti blagoslov na vas da vam bude dosta“ (Malahija 3,10). Prema tome, ohrabrujmo druge da daju Bogu da bi primili blagoslov koji Bog obećava.

Međutim, davanje desetka i darova ne treba da zavisi od blagoslova koje primamo. U stvari, davanje desetka naziva se „vraćanjem“ desetka, jer sve što imamo već predstavlja blagoslov od Boga, budući da smo sve od Njega primili. Mi dajemo iz zahvalnosti za ono što On čini: stvorio nas je, krepí nas, brine o nama, umro je za nas i nastavlja da nas ponovo stvara. Stav zahvalnosti ispoljen davanjem desetka naročito vidimo u izveštajima o Avramu i Jakovu.

U tekstu 1. Mojsijeva 14 čitamo o bici u Hananu. Četiri mesopotamska cara (senarski, elasarski, elamski i gojimski carevi) borila su se protiv pet hananskih careva, koji su vladali u gradovima Sodom, Gomor, Adam, Sevojim i Valak. Mesopotamski carevi osvojili su bitku i prigrabili plen i zarobljenike. Pošto je Lot živeo u toj oblasti, bio je zarobljen. Kada je Avram saznao da je njegov rođak odveden, naoružao je 318 svojih obučениh slugu i pošao za mesopotamskom vojskom. Njegova mala grupa ratnika sustigla je Mesopotamljane, napala i savladala. Bog je podario Avramu neverovatnu pobjedu. Povratio je sve što je bilo uzeto, uključujući i Lota.

U povratku, Avram je doživeo iznenadni susret sa carem salimskim, koji je bio „sveštenik Boga Višnjega“. Melhisedek je blagoslovio Avrama, a Avram mu je tada dao „desetak od svega“ (1. Mojsijeva 14,20). Tekst Jevrejima 7,2.4. posebno napominje da je Avram dao desetak od onoga što je imao. Avram je vratio deseti deo Bogu, jer mu je Bog podario izuzetnu pobjedu. Bio je dirnut velikim i moćnim Bogom koji je išao sa njim i borio se za njega. Njegovo srce bilo je puno zahvalnosti, te je iz zahvalnosti dao desetak.

Jakov je imao slično iskustvo kada su ga roditelji poslali ujaku Lavanu da se oženi ženom koja sledi Boga, bolje nego Hananejkom, i da ga zaštite od brata Isava, koji je odlučio da ga ubije. Bežeći u Haran, Jakov je zaspao, a Bog mu je dao san u kome je video lestve koje vode do neba i anđele koji se njima penju i silaze, a „na vrhu stajaše Gospod“ (1. Mojsijeva 28,13). Bog mu se obratio, obećao da će biti sa njim i blagoslovio ga. Kada se Jakov prenuo iz sna, uzviknuo je: „Kako je strašno mjesto ovo! Ovdje je doista kuća Božja, i ovo su vrata nebeska.“ (1. Mojsijeva 28,17) Jakov se zatim zavetovao da ukoliko Bog zaista bude sa njim, kao što je obećao u snu, onda ne samo da će Gospod biti njegov Bog, već će Bogu davati deseti deo svega što mu bude dao (1. Mojsijeva 28,20-22). Još jednom vidimo osobu koja je zadivljena onim ko je Bog i šta čini, a zatim iz zahvalnosti obećava da će verno davati desetak.

Prema tome, mi vraćamo desetak iz srca punog zahvalnosti: ne prvenstveno zato što ćemo čineći tako primiti blagoslov, već zato što je Bog veran i dobar, što se svakog dana brine i stara o nama.

Nemija je svojim postupcima pokazao da je davanje desetka izuzetno važno, ne samo zato što time podržavamo Božje delo, već zato što nam ono pomaže da priznamo da sve potiče od Njega. Mi dajemo, jer Bog daje nama. Na ovaj način, učestvujemo u Njegovoj službi za čovečanstvo.

Subota

Drugi aspekt kojim se Nemija bavi u ovom poglavlju je dan bogoslužjenja, Subota. Izrailjci su Subotom obavljali poslove sa ljudima iz okolnih mesta umesto da služe Gospodu (3. Mojsijeva 23,3). Nemija se snažno usprotivio načinu na koji su držali Subotu.

Nemija je bio upravitelj zemlje, a pošto je bio snažan, pobožan čovek, želeo je da se postara da i narod sledi Božja uputstva. Smatrao je da mora da preduzme stroge mere da bi narod uvideo da Subota stvarno treba da bude sveta. Treba da bude dan počivanja u Gospodu, kada Božji narod provodi vreme sa porodicom i prijateljima i, što je najvažnije, sa Bogom. Obavljajući poslove Subotom, Božji narod oduzima sebi priliku da ostvari zajedništvo sa Bogom i uskraćivao je priliku da pokaže međusobnu ljubav i brigu.

Bog Stvoritelj smatrao je Subotu izuzetno važnom, inače je ne bi stvorio kao poseban dan. Ako je sve što je bilo potrebno bilo završeno za šest dana, Bog onda ne bi stvorio sedmi: ali jeste, da bi nam podario poseban dan kao podsetnik da je On naš Stvoritelj, da smo stvoreni da ostvarimo zajednicu sa Njim i da se oslonimo na Njega. Takođe, ovog dana kada odmaramo od svakodnevnih poslova, naša snaga se obnavlja i što je najvažnije, kada ovaj dan učinimo svetim, poštujemo Božji vid proslavljanja života. Subota nije kao svi ostali dani; ona je sveti dan. Sveti znači „odvojen“ za posebnu namenu i „izdvojen“ za aktivnosti koje uzdižu. Prema tome, ono što činimo treba da se razlikuje od onoga što činimo ostalim danima u sedmici. Isus je lično ostao u grobu u Subotu i bio vaskrsnut u nedelju. Na taj način je svetkovao Subotu čak i u vreme smrti, što pokazuje koliko je Subota važna Bogu.

Bog kroz celu Bibliju pokazuje koliko je Subota vrlo zanačajna poučavajući nas da se okrenemo od poslova i uobičajenih aktivnosti i da proslavljamo Gospodara Subote. On nas podstiče da prepoznamo Subotu kao „milinu“, kao „sveti dan Gospodnji“, i da Ga poštujemo ne postupajući onako kako želimo, ispunjavajući lična sebična zadovoljstva, i izgovarajući svetovne reči. Bog ponovo obećava blagoslov (Isaija 58,13.14). Kao što obećava da će nas blagosloviti kada dajemo desetak, On, takođe, obećava blagoslov kada provodimo Subotu po Njegovoj volji, ne usredsređujući se na svoje želje, već slaveći Boga u svemu što činimo. Međutim, da ponovimo još jednom, kao što je bilo rečeno u vezi sa desetkom, ne treba Subotu da držimo svetom da bismo primili blagoslove. Treba da je držimo svetom, jer je to dan koji nam je dat kao dar da bismo se usredsredili na Gospodnju dobrotu.

PRIMENA U ŽIVOTU

Desetak

1. Kakvo načelo se krije iza desetka? Zašto Bog traži da Mu se vrati deseti deo?
2. Navedite pouke koje možemo usvojiti iz davanja desetka.

Subota

1. Šta mislite zašto u Bibliji nije posebno spomenuto šta treba i šta ne treba da činimo Subotom?
2. Pročitajte sledeće tekstove koji govore o svetkovanju Subote: 2. Mojsijeva 16,22–30; 2. Mojsijeva 34,21; 2. Mojsijeva 35,3; Isaija 56,2; Isaija 58,13; Jeremija 17,21. Zapišite na osnovu ovih tekstova načela kako Bog želi da provodimo Subotu na sveti način.
3. Osvrnite se na sledeće izveštaje u Bibliji o svetkovanju Subote: Marko 2,23–28; Marko 3,1–6; Luka 13,10–17; Jovan 5,1–12. Razmišljajte o ovim narativima i odgovorite na sledeća pitanja:
 - a) Šta Isus uči o Suboti što narod/vođe nisu shvatili?
 - b) Kakva načela o držanju Subote učimo iz ovih izveštaja?

12. Suočavanje sa lošim odlukama

OPŠTI PREGLED

Ključni tekst: Jezdra 9,6.

Središte proučavanja: Jezdra 9, Jezdra 10; Nemija 13,23-31.

Među lošim odlukama koje su Izrailjci doneli bilo je stupanje u brak sa nevernicima koji nisu delili njihovo verovanje u istinitog, živog Boga. Dva odeljka o kojima ćemo proučavati u ovoj lekciji bave se uviđanjem da je Božji narod izmešao svoje porodice sa onima koji nisu gajili želju da slede Boga, već su bili okrenuti idolopoklonstvu. Knjiga Nemijina završava se kratkim izveštajem o Nemijinom sukobu sa pojedinim Jevrejima, jer su stupanjem u brak sa nevernicima ugrozili svoju posvećenost Bogu. Nemija ističe da je Solomun pao zbog svoje loše odluke da se oženi ženama idolopoklonicama. Božji narod trebalo je da uči iz Solomunovog lošeg iskustva. Nemija je javno osramotio ljude koji su se oženili ženama koje su negovale idolopoklonstvo, podsećajući ih da će ih njihove odluke ili približiti Bogu ili odvesti od Njega.

Zanimljivo je da se Jezdra nekoliko godina ranije suočio sa potpuno istim prilikama. U tekstovima Jezdra 9 i Jezdra 10 čitamo Jezdrinu molitvu priznanja kada shvata ozbiljnost sklapanja mešovitih brakova sa nevernicima. Kao narod nalazili su se na novom početku i mogli su ili da izgrade veću posvećenost Bogu ili da se međusobnim uticajem udalje od Njega. Jezdrina i Nemijina revnost po ovom pitanju navela je narod da pođe na kolena, i mnogi od njih pristupili su reformi odvajajući se od nevernog bračnog druga.

Dakle, učeći iz ovih izveštaja, treba pažljivo da razmislimo o izboru bračnog druga; ali, što je najvažnije, treba da učimo iz načela koje je ovde istaknuto: donosite odluke koje će vas približiti Bogu, a ne udaljiti od Njega. O svakoj odluci treba promisliti i utemeljiti je na pitanju gde ćemo se naći u budućnosti ukoliko nastavimo nešto da činimo.

KOMENTAR

Nemija 13: Nemijina reakcija i radikalno delovanje u vezi sa mešovitim brakovima

Nemija je uputio narod na primer cara Solomuna, podsećajući ih da je čak i Solomun, najmudriji car koji je ikada živeo, zbog loših odluka pao u idolopoklonstvo kog su se njegove žene držale. Nemija je upitao Izrailjce da li smatraju da su otporni na uticaje idolopoklonika koji žive u njihovim domovima.

Igranje sa vatrom stvara samo vatru. Čak i sveštenici nisu svesrdno sledili Boga po ovom pitanju. Unuk poglavara sveštenečkog oženio se kćerkom Sanavalata Oronjanina, jednog od najokorelijih neprijatelja Izrailja. Svešteniku je bilo strogo naloženo „djevojkom iz naroda svojega neka se oženi. I neka ne skvrni potomstva svojega u narodu svojem“ (3. Mojsijeva 21,14.15). Nemija ga (unuka poglavara sveštenečkog) iz tog razloga „otera od sebe“ (Nemija 13,28). Radikalno postupanje svedočilo je o ozbiljnosti sa kojom je Nemija pristupao pitanju braka među vernicima. Brak treba da odražava Božja načela ljubavi, i predstavlja osnovnu jedinicu za izgradnju Crkve i društva.

Jezdra 9: Jezdrino suočavanje sa problemom i njegova molitva

Nekoliko godina ranije, Jezdra se, takođe, suočio sa pitanjem mešovityh brakova. Kada je Jezdri rečeno da su se pojedine osobe, glavari i sveštenici, oženili ženama koje nisu predale svoje srce Bogu, Jezdra se uznemirio. Razderao je svoju odeću, čupao kosu i dugo sedeo žalostan. Posle svih iskustava koja su Izrailjci doživeli nije mogao da veruje da su gresi zbog kojih su otišli u ropstvo i iz kojih su se upravo izdigli ponovo zavlada li u Izrailju. Pre izgnanstva Izrailj je zašao od Boga prihvatajući da se klanja bogovima svojih suseda, jer nije želeo da se razlikuje od okolnih naroda. Mešanje sa drugim narodima navelo ih je na rđava dela i sinkretističko bogosluženje; a sada su se nalazili na ivici da upadnu u iste grehe. Povrh svega, tek što su izašli iz Vavilona. Jezdra je bio toliko zabrinut i ožalošćen ovim vestima da je sedeo i tugovao do večernje žrtve. Tada je legao ničice pred Bogom i izgovorio snažnu molitvu, priznajući grehe naroda i govoreći da ne može čak ni oči podignuti k Bogu zbog onoga što je narod učinio.

Tekst Jezdra 9,9. glasi: „U ropstvu našem nije nas ostavio Bog naš, nego nam dade te našosmo milost.“ Jevrejska reč prevedena kao „milost“ je *chesed*, i znači mnogo više od milosti. Pod njom se podrazumeva postojana ljubav i vernost, ili dobrota. Bog im je dao da našu milost time što im je: 1) dao (*natan* – dati) da odahnu (da ožive), 2) da poprave (*rum* – podići) dom, 3) da ponovo izgrade (*amad* – stajati) ruševine, i time što je 4) dao (*natan* – dati) Izrailju zid. Svi ovi glagoli ukazuju na vršenje radnje, pokazujući da Bog nije zaboravio svoj narod. Naprotiv, On im je pružio pomoć kako bi se te četiri pojedinosti ostvarile: On je nastojao da popravi, ponovo izgradi, pruži i oživi narod. Reč „oživeti“ („odahnuti“) spominje se dva puta. Javlja se takođe i u 8. stihu. Reč koja se prevodi kao „oživi“ („odahne“) je *michyah*, i znači životodavan, ali takođe znači i spasavanje života, pomoć, oporavak i sredstva za izdržavanje (kao što je hrana). Drugim rečima, Jezdra je naglasio da im je Bog dao „život“. On je spasao njihov život, dao im šta im je bilo potrebno, i oživeo ih da bi mogli da obave posao koji je trebalo izvršiti u Jerusalimu. Štaviše, oživeo ih je da bi ponovo mogli biti „celi“.

Međutim, oni su odbacivali sve Božje blagoslove sklapajući brak sa idolopoklonicima. Celovitost koju je Bog želeo da narod postigne bila je narušena njihovim odlukama. Jezdra se zabrinuo da ne mogu potpuno oživeti kao Božji narod ukoliko mnogi od njih odluče da se vežu za bračne drugove koji ne poštuju Boga. Naročito u tom trenutku kada su kao narod počinjali iznova, kada su bili samo grupa ostatka, Jezdra je smatrao da je najvažnije da Izrailjci slede Boga i da se ne upuštaju ponovo u

običaje koji će ih odvojiti od Njega. Strogo prihvatanje Božje Reči bilo je naročito važno u tom trenutku, jer deca iz tih brakova ne bi čak ni znala jezik Biblije.

Jezdra 10: rešenje

Jezdrina zebnja i duboko ubeđenje u vezi sa ovim pitanjem ukazali su narodu na ozbiljnost njihovih postupaka. Počeli su se okupljati oko Jezdre i plakati sa njim. Čovek ili žena koji su duboko posvećeni Bogu mogu imati snažan uticaj na ljude oko sebe. Pobožan vođa koji ne previđa rđave postupke nadahnjuje pobožnost u drugima. Vođe su istupile sa rešenjem da otpuste žene i decu. Ovi brakovi nikada nisu bili po Božjoj volji; pa se, prema tome, ne spominje razvod.

Kada se danas odlučuje o pitanju razdvajanja od nevernog bračnog druga, gledamo na princip koji se krije iza njihovih postupaka pre nego na slovo reči. Pavle savetuje verne bračne drugove da ne ostavljaju svoje neverne supružnike koji zaista žele da ostanu u braku. Sa druge strane, niko ne treba da primora nevernog bračnog druga da protiv svoje volje ostane u braku sa vernim supružnikom (1. Korinćanima 7,12–15). Dakle, načelo koje izlazi u prvi plan jeste da donosimo pobožne odluke u svim oblastima života. Prema Božjim uputstvima, moramo mudro birati sa kim ćemo stupiti u brak: ali, takođe, moramo mudro živeti u braku, bilo sa vernom ili nevernom osobom. Pored toga, moramo donositi mudre odluke. Moramo predstavljati Boga u načinu na koji vodimo posao, obavljamo svoje dužnosti, podižemo decu i stupamo u dodir sa drugima, uključujući i način na koji rešavamo pitanja sa svojim supružnikom ili nekim ko je ljut na nas.

Važna reč koja se javlja u oba poglavlja je reč *chared*, koja znači drhtati ili bojati se (Jezdra 9,4; Jezdra 10,3). U prvom primeru je rečeno da „skupiše se... svi koji se bojahu riječi Boga Izrailjeva“ k Jezdri. Drugi primer izveštava da je odluka o razdvajanju bila sprovedena na osnovu saveta onih koji „se boje zapovijesti Boga našega“. Prema tome, izrazi bojati se „Božje Reči“ i „zapovesti Božje“ povezani su, što znači da je svaki izraz samo objašnjenje onog drugog. Misao o drhtanju zbog Božje reči spominje se na još nekoliko mesta u Bibliji, kao na primer u tekstu Isaija 66, u kome se spominje dva puta. „Ali na koga ću pogledati? Na nevoljnoga i na onoga ko je skrušena duha i ko drhće od Moje riječi.“ (Isaija 66,2) „Slušajte riječ Gospodnju, koji drhćete od Njegove riječi.“ (Isaija 66,5) Misao o drhtanju pred Bogom i od Njegove Reči označava ispravan duh poniznosti prilikom pristupanja Bogu i Pismu. Priznajemo da ne znamo sve, i zato ponizno pristupamo da bismo učili i spremno poslušali ono što čujemo ili pročitamo. Mi ne kritikujemo Reč, ona je naš vodič.

Prema tome, najuzvišenija pouka koju možemo naučiti iz pitanja sa kojim su se Jezdra i Nemija morali suočiti je „drhtanje“ od Božje Reči. Narod je drhtao pred Bogom i zato je bio spreman da učini sve što može da bi ostvario snažnu zajednicu s Njim. Drhtanje pred Bogom vodi ka poslušnosti Božjoj Reči i, samim tim, sreći i radosti u životu. Neka i mi, takođe, drhtimo od Njegove Reči i ne dozvolimo da se išta ispreči između nas i poslušnosti Pismu. Biti učenik znači poslušati, ne samo znati.

PRIMENA U ŽIVOTU

1. Kao što je Bog delovao u životu Izrailjaca i starao se o njima, što je prikazano glagolima radnje upotrebljenim u tekstu Jezdra 9,9, Bog i danas deluje u našem životu. Razmislite o pojedinostima koje Bog čini sada za vas u vašem životu. Podelite to sa razredom/malom grupom.

2. Bog je želeo da oživi izrailjski ostatak i učini ih ponovo celim, ali, kao što su Jezdra i Nemija istakli, sklapanje braka sa idolopoklonicima sprečavalo ih je da dožive puninu Božjeg plana za njihov život. Propuštali su priliku da hode u bliskoj zajednici sa Bogom. Bog želi da nas učini celima i da nas oživi. Razmislite o tome da li u vašem životu postoji nešto što stoji na putu istinskoj sreći i skladu sa Bogom. Šta vas zadržava da ne stupite u dublji odnos sa Bogom?

3. Oni koji su drhtali od Božje reči okupili su se oko Jezdre i odlučili da unesu promene u svoju zajedničku posvećenost Bogu.

a) Kako treba da „drhtimo“ pred Božjom Rečju?

b) Šta kao crkva možete da učinite da ponovo posvetite svoj život Bogu?

c) Šta lično možete da učinite da biste predali svoj život Bogu?

d) Kako vam odgovoran bračni drug može pomoći da unesete promene?

13. Vođe u Izrailju

OPŠTI PREGLED

Ključni tekst: Nemija 8,8.12.

Središte proučavanja: Jezdra 7; Jezdra 8; Nemija 1–3; Nemija 4,7–23; Nemija 5,14–19.

Jezdra i Nemija pokazali su šta znači biti vođa koji služi Bogu. Bog ih je postavio na uticajne položaje (Jezdra kao sveštenika, a Nemiju kao upravitelja), ali na njima je ležala odgovornost za obavljanje dužnosti. Obojica su svoj posao shvatala ozbiljno, jer su bili svesni Božjeg poziva, bili su Mu posvećeni i voleli su Božji narod. Shvatili su da imaju uticaj na narod sa kojim su se susreli. Svoj položaj koristili su da čine dobro. Iznad svega, pokazali su ljubav prema Bogu koja je bila očigledna. Ljudi iz njihove okoline znali su da vole Boga i da su Mu u svom životu izuzetno posvećeni. Ta odanost nadahnula je izrailjski narod da ostvari blisku zajednicu sa Njim.

Jezdra i Nemija pokazali su hrabrost. Nisu se plašili da učine ono što su drugi izbegavali, kao što je vraćanje grupe izgnanika u Jerusalem, iako su znali da će život na tom mestu biti težak. Takođe su ohrabrivali i osposobljavali narod, poveravajući im odgovornosti umesto da sve učine sami. Kao vođe imali su cilj, imali su viziju da se izrailjski narod ponovo vrati i ojača. Prema tome, bili su spremni da učine sve što je bilo neophodno da se taj san ostvari. Ove vođe pokazale su i poniznost. Bili su voljni da služe narodu, a ne samo da njima služe. Nisu očekivali, niti su želeli, da prime mnogo novca za svoj rad. Njihovi životi i vođstvo pružaju nam načela kako danas vođe treba da postupaju kao sluge. Što je najvažnije, navike koje su razvili i praktikovali su te iz kojih možemo da učimo i koje možemo da primenimo u svom radu za Boga.

KOMENTAR

Ključ uspešnog vođe su navike koje on ili ona razvija. Ako vođa u svom načinu života neguje poštenje, transparentnost, otvorenost i postojanost provodeći vreme u proučavanju Božje Reči, proširivanju vidika čitanjem i rastu putem obrazovanja, on ili ona imaće mnogo veći duhovni uticaj na ljude i svet nego neko ko, suprotno tome, provodi vreme u „praznim“ aktivnostima: na primer, ubijajući vreme praznim razgovorima, svakodnevnim višečasovnim gledanjem televizije ili igranjem video igrice. Način na koji razmišljamo, i na šta se usredsređujemo, određuje naše ponašanje. Navike koje razvijamo i praktikujemo definišu koliki ćemo uticaj imati na druge i u kojoj meri nas Bog može upotrebiti i raditi kroz nas.

I Jezdra i Nemija razvili su navike iz kojih možemo da učimo. Ako želimo da budemo vođe koje imaju uticaj na svet, bilo bi dobro da učimo od njih, čak i da oblikujemo svoje navike prema njihovim. Dobra životna načela koja su negovali vredna su da se ugledamo na njih. Svakodnevna rutina je ta koja unosi promene, ne velike stvari koje samo ponekad uradimo. Šta je bila Jezdrina i Nemijina uobičajena praksa? Šta iz izveštaja zabeleženim o njima možemo reći o njihovim svakodnevnim navikama?

Jezdra: duhovni vođa

Iako je Jezdra pokazao mnoge osobine vođe, možda se najviše ističe po dvema navikama: 1) pomnom proučavanju Pisma i 2) iskrenoj molitvi i postu. Čini se da je Jezdra razvio ove navike još kao mlad i da nikada nije odstupio od njih. Opisan je kao „književnik vješt zakonu Mojsijevu“ (Jezdra 7,6). Reč prevedena kao „vešt“ je *mahir* i predstavlja nekoga ko je iskusan u poslu. On je marljivo učio u istom školskom sistemu kao Danilo i njegova tri prijatelja u Jerusalimu. Primio je najbolje obrazovanje u zemlji. Izraz *mahir* veoma je svojstven i najverovatnije upućuje na to da je Jezdra bio predstavnik jevrejske vere na persijskom dvoru. Bio je vešt književnik Mojsijevog zakona, što ukazuje na učenja jevrejske Tore (pet knjiga Mojsijevih) i Božja učenja, uopšte, ne samo Deset zapovesti, kako obično pomislimo kada čujemo reč „zakon“.

Međutim, Jezdra je bio književnik koji se nije samo obrazovao u skladu sa biblijskim poukama, već koga je poznavanje zakona i promenilo. Poznavanje pravog, živog Boga preobrazilo je njegov život. Znamo da je Jezdra to doživeo jer tekst Jezdra 7,10. glasi. „Jer Jezdra bješe upravio srce svoje da istražuje zakon Gospodnji i da ga izvršuje i da uči Izrailja uredbama i zakonima.“ Izjava da „Jezdra bješe upravio“ (*kun*: odlučiti, čvrsto prionuti, utvrditi) svoje srce je veoma važna. Srce se odnosi na um, misli i osećanja. Prema tome, njegovo „celo biće“ bilo je čvrsto upravljeno i posvećeno Božjem zakonu. Božji zakon je sinonim za Boga, čiji karakter predstavlja. Dakle, Jezdra je čvrsto odlučio da proučava Božju Reč i da bude otvoren za njen preobražavajući uticaj. On se posvetio tome da ga svesrdno sledi, a zatim i da druge poučava. Jezdra je shvatio da je njegov poseban poziv u životu da proučava i naučava Božju Reč – Njegova uputstva. Jezdrine navike obuhvatale su primenjivanje dubokog shvatanja jevrejskog Pisma koje je stekao na svoj lični život. Šta god je čitao, on je primenjivao. Bio je Isusov učenik koji je bio poslušan onome što mu je Bog otkrio.

Druga navika, molitva i post, takođe se jasno uočava u izveštajima o Jezdrinom vođstvu. Kada se narod skupio na reci Avi (Jezdra 8,15) pre nego što su pošli na svoje putovanje u Jerusalim, Jezdra je čitav skup pozvao da posti. Znao je da im treba zaštita na putovanju, jer su ih u svakom trenutku mogli napasti razbojnici. Takođe je postio i molio se kada se suočio sa pitanjem mešovitih brakova u narodu (Jezdra 9, Jezdra 10). Prema tome, očigledno je da je sledio običaj koji je postao njegova navika kad god bi se suočio sa teškim prilikama. Prvo se okretao Bogu univerzuma koji sve drži u svojim rukama, pre nego samo ljudskim savetnicima i pravljenju planova.

Nemija: vođa kao sluga

Jedna od Nemijinih navika takođe su bili molitva i post. Kada je čuo da je narod sprečen da nastavi obnovu gradskog zida zbog protivljenja neprijatelja, seo je, plakao i danima tugovao, posteći i moleći se. Preklinjao je Boga da pokaže milost prema svom narodu i da deluje. Bog je uslišio njegove molitve i poslao ga u Jerusalim kao vođu naroda (Nemija1; Nemija 2).

U radu koji je obavljao kao upravitelj zapažamo druge Nemijine navike. Gajio je istrajnost. Nije ga odvratilo protivljenje niti obeshrabrenost Izrailjaca. Svoju pažnju stalno je usmeravao na ono što sledeće treba da učini, između ostalog da vapi Bogu za pomoć, a zatim da ponovo prione na posao. Naoružao je Izrailjce da bi se mogli braniti i da bi zastrašili sve spoljašnje neprijatelje (Nemija 4). Mogao je odustati zbog ozbiljnih pretnji po njegov život, ali njegova postojanost proistekla je iz još jedne navike – da ima poverenja u Boga. Čak je i poverenje u Boga navika koju treba da praktikujemo. Ako gajimo naviku da sumnjamo i da ne verujemo Bogu, onda možemo otići čak i dalje i okriviti Boga kada se u našem životu pojave novi izazovi i problemi. Sa druge strane, kada negujemo poverenje i veru u Božja obećanja, činićemo to čak i kada naiđu teški trenuci.

Još jedna navika koju je Nemija pokazao je velikodušnost. U tekstu Nemija 5,14.19. vidimo da se Nemija starao o svojim slugama i drugim ljudima koji nisu imali mnogo sredstava, ni mesto na kome bi svakoga dana imali obrok. Kao upravitelj u Izrailju nije čuvao platu koju je primao, već je svoju zaradu davao narodu. Bila je to navika koju je praktikovao godinama. Bio je ozlojeđen kada je saznao da su izrailjske vođe i bogati uzimali od svojih dužnika (Nemija 5,1–13). Prirodno sklon velikodušnosti, svaka nepravda koja nije bila u skladu sa tim pokretala je brzu reakciju u njegovom saosećajnom srcu.

Na kraju, nije samo Jezdra provodio vreme proučavajući Božju Reč. Upravitelj je, takođe, bio primer u tom pogledu (Nemija 8,9). Da bi Nemija održao svoju ljubav prema Bogu i viziju koju je imao za narod, morao je da gaji naviku da provodi vreme proučavajući Pismo (Nemija 8). Posvećenje Bogu mora da se neguje i gaji. Traženje Boga bez kolebanja je sklonost koja se razvija samo ukoliko svakoga dana provodimo vreme sa Bogom. To je neposredni rezultat molitve i čitanja Biblije. Boga treba neposredno da slušamo kroz Njegovu Reč. Nemija se pobrinuo da narod čuje Pismo na svom jeziku i da mu ono bude objašnjeno. On se zauzeo, sarađujući sa Jezdrom, i Levitima, za poučavanje naroda. Dobar vođa će prepoznati darove svog naroda. On će ih zatim pokrenuti da rade u skladu sa svojim mogućnostima. Nemija je imao dar da motiviše druge. Koristio je ovaj dar da nadahne svoj narod da se ujedini i naporno radi uprkos izazovima. Iznad svega, nadahnuo ih je da hode sa Bogom.

PRIMENA U ŽIVOTU

Proučavanje Pisma

1. Kakva je vaša navika kada je reč o proučavanju i čitanju Pisma? U želji da učite jedni od drugih, podelite sa svojim razredom šta činite?
2. Razmislite o tome šta vaša crkva može da učini da ohrabri vernike da proučavaju Bibliju.

Molitva i post

1. Izdvojte dan za post i molitvu u vezi sa pitanjem za koje vaša crkva treba da se moli. Zatim se okupite i provedite vreme moleći se za to pitanje. Podelite iskustvo molitve i posta sa nekim.

Velikodušnost

1. Razmislite o načinima na koje vaša crkva može biti velikodušna prema nekome u vašoj zajednici?
2. Šta možete da učinite da razvijete nesebično davanje u svom životu?

Postojanost

1. Podelite sa članovima razreda one situacije u kojima ste bili u iskušenju da odustanete od rada za Boga ili zajednicu. Kako možete da ohrabrite druge da nastave dalje i da život posvete Bogu?
2. Na kakva obećanja iz Biblije možete da se pozovete da biste ostali čvrsti i da biste imali poverenje u Boga, bez obzira šta se događa?